

Integracyjne i silne
lokalne
rady młodzieżowe

YOUTH
SPEAKS!

Publikacja wydana po raz pierwszy w roku 2019 przez

ISBN: 978-83-88752-26-1

Publikacja bezpłatna

Praca zbiorowa pod redakcją: Jakuba Radzewicza

Współautorzy: Emeline Marchesse, Pauline Geay, Mickaël Medina, Maryse Gaillard, Aurélie Kindermans, David Latorre García, Alejandro Sanchis Roldán, Montserrat Llinares Morales

Edycja i korekta: Ewelina Górecka

Projekt i układ: Pracownia C&C

Ilustracje: © Morgane Parisi

Wszelkie materiały fotograficzne pochodzą z archiwów Consell Valencià de la Joventut.

Niniejsza publikacja została wydana w ramach projektu „International cooperation for inclusive and powerful local youth councils” (Międzynarodowa współpraca na rzecz integracyjnych i silnych lokalnych rad młodzieżowych) we współpracy z:

Projekt współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej „Erasmus+”

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

Zasoby projektu zawarte w niniejszej publikacji są publicznie dostępne na licencji Creative Commons: Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Spis treści

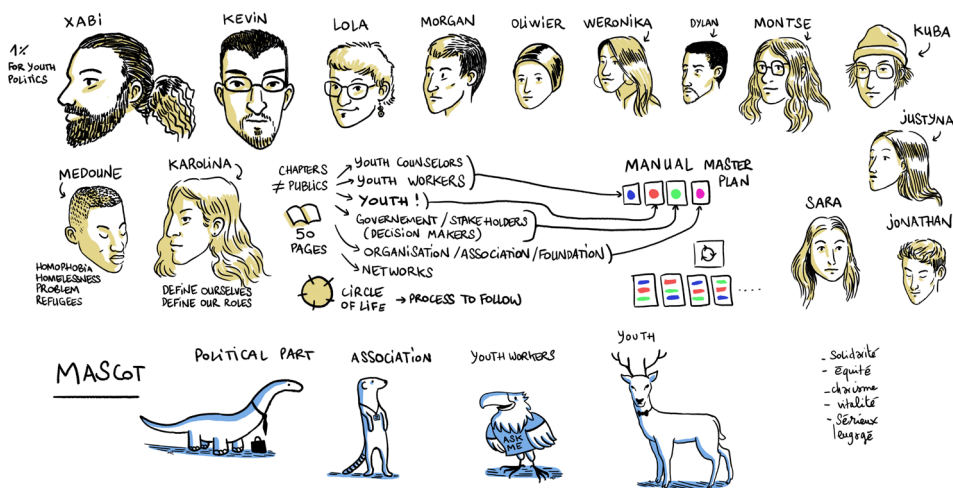
O projekcie	4
Temat 1 – Sytuacja lokalna w poszczególnych krajach. Ogólny obraz uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym, polityki młodzieżowej i rad młodzieżowych	5
Temat 2 – Rola rad młodzieżowych	11
Temat 3 – Motywacja i współpraca	17
Temat 4 – Diagnoza lokalnych społeczności. Planowanie strategiczne rady młodzieżowej	25
Temat 5 – Włączająca i różnorodna rada młodzieżowa	31
Temat 6 – Skuteczna współpraca z lokalnymi władzami i kluczowymi interesariuszami	38
Temat 7 – Trwałość i budowanie potencjału rad młodzieżowych	45

O projekcie

Projekt „Współpraca międzynarodowa na rzecz integracyjnych i silnych lokalnych rad młodzieżowych” poświęcony jest zwiększeniu uczestnictwa młodych ludzi w życiu publicznym, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych procesów decyzyjnych. W ramach tej inicjatywy, podjętej przez trzy organizacje z Polski, Hiszpanii i Francji, skupiliśmy się na radach młodzieżowych jako kluczowym narzędziu partycypacji.

Łącząc nasze doświadczenia i wiedzę z różnych dziedzin (lokalna polityka młodzieżowa, integracja społeczna, proces decyzyjny, obywatelstwo europejskie), chcemy opracować nowe podejścia i metody pracy w celu wzmocnienia lokalnych rad młodzieżowych. Naszym celem jest promowanie integracyjnego i różnorodnego formatu, a tym samym ułatwianie młodym ludziom wywierania większego wpływu na procesy decyzyjne dotyczące problemów, które dotyczą ich codziennego życia.

Większość pomysłów, metod i narzędzi przedstawionych w tej publikacji opiera się na doświadczeniu i wiedzy fachowej osób zaangażowanych zawodowo w opracowywanie modelu rady młodzieżowej. Dodatkowe uzupełnienie stanowią badania i własne doświadczenia organizacji partnerskich oraz członków młodzieżowych rad. Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja okaże się przydatnym i inspirującym źródłem informacji, pomysłów i metod dla wszystkich osób, które chcą zachęcać młodych ludzi do aktywnego udziału w życiu politycznym, społecznym i kulturalnym ich społeczności.

Ilustracja wykonana podczas Blended Mobility w Angoulême (Francja) w ramach projektu „Międzynarodowa współpraca na rzecz integracyjnych i silnych lokalnych rad młodzieżowych”, przez © Morgane Parisi

Sytuacja lokalna w poszczególnych krajach. Ogólny obraz uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym, polityki młodzieżowej i rad młodzieżowych

FRANCJA

We Francji, w tym w jej departamentach zamorskich, istnieją rady młodzieżowe, których działalność kierowana jest do dzieci i młodzieży w każdym wieku. Mogą one działać pod różnymi nazwami: rady dziecięce, rady młodzieżowe, miejskie rady młodzieżowe, lokalne rady młodzieżowe, fora młodzieżowe itp.

Można je znaleźć w małych, średnich i dużych miastach, departamentach, regionach, a także w ramach organizacji parasolowych działających na szczeblu krajowym (takich jak na przykład ANACEJ).

Są to nieformalne organy powoływane decyzją władz miasta, np. jego rady. W zależności od miasta, wiek członków młodzieżowej rady (od 9 do 25 lat) oraz sposób ich wyboru (wybory miejskie, wybory szkolne, wyznaczenie członków w ramach reprezentatywnych stowarzyszeń, wolontariat, system mieszany itp.) może się różnić.

Rady młodzieżowe mają nie tylko charakter konsultacyjny, ale także pozwalają młodym ludziom realizować lokalne projekty i działania. Chodzi tutaj o przychylną odpowiedź na postulat młodych ludzi, aby ich opinie były brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji przez władze lokalne. Rzeczywiście, młodzi ludzie często mają wrażenie, że ich pomysły i obawy nie są odpowiednio uwzględniane w debacie publicznej, co może skutkować niską frekwencją wyborczą wśród osób w tej grupie wiekowej. W praktyce chodzi o odświeżenie demokracji i poszerzenie horyzontów uczestnictwa młodzieży.

Pierwsza rada dziecięca została utworzona w Schiltigheim w 1979 roku. Jej działalność była oparta na wysoce skodyfikowanych, technicznych zasadach oraz regulacjach ustanowionych dla lokalnej rady miejskiej, a więc pierwotnie dla dorosłych. Rada dziecięca najwyczejniej skorzystała z tego wzorca, wyłaniając własnych młodych radnych. Ostatecznie Francja wyczoła się z takiego modelu funkcjonowania rad, aby lepiej dostosować się do potrzeb młodych ludzi.

Dzięki *Konwencji Narodów Zjednoczonych o Prawach Dziecka*, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne w 1989 r., oraz *Znowelizowanej europejskiej karcie uczestnictwa młodych ludzi w życiu lokalnym i regionalnym* z 2003 r. nastąpiło poszerzenie katalogu organów i środków związanych z uczestnictwem młodzieży, a ponadto umożliwiono ich rozwój, zarówno pod względem formy, jak i liczby.

Mimo że nie istnieje żadne szczególne prawo, które nakładałoby obowiązek tworzenia rad młodzieżowych, proces ten rozpoczął się na wszystkich szczeblach władz lokalnych. Niektórzy młodzi ludzie woleliby jednak, aby taki obowiązek istniał. Artykuł 55 ustawy o równości i obywatelstwie umożliwia tworzenie tego typu organów na podstawie regulacji prawnych, które określają skład rad młodzieżowych oraz ich rolę.

Art. L. 1112-23.

„- Każdy organ władzy lokalnej lub organ publiczny współpracy międzygminnej może powołać radę młodzieżową, aby zapewnić młodym ludziom możliwość wyrażania opinii w sprawie decyzji dotyczących w szczególności polityki młodzieżowej. Stanowi ona organ uprawniony do formułowania propozycji działań.

- Rada młodzieżowa składa się z młodych ludzi w wieku poniżej 30 lat, którzy mieszkają na terenie danego miasta lub społeczności szkolnej, lub którzy corocznie przyjmowani są do szkół średnich lub wyższych znajdujących się na tym terenie. Różnica między liczbą kobiet a liczbą mężczyzn nie może być większa niż jeden.

Organ władzy lokalnej lub publiczna instytucja współpracy międzygminnej ustanawia procedury określające skład i działanie rady młodzieżowej”.

Większość organizacji i stowarzyszeń związanych ze środowiskiem młodzieżowych rad apeluje, aby proces ich tworzenia nadal był dobrowolny. Według Krajowego Stowarzyszenia Rad Młodzieżowych i Dziecięcych: „Żadnego zaangażowania obywatelskiego nie da się ustanowić dekretem. Rada młodzieżowa jest o wiele bardziej efektywna, gdy jest tworzona dobrowolnie”.

Początkowo rady młodzieżowe chciały obejmować swoim zakresem obszary zarówno edukacji, jak i polityki. Obecnie rady młodzieżowe reprezentowane są głównie przez nastolatków. We Francji najbardziej aktywnymi członkami rad młodzieżowych są uczniowie szkół średnich w wieku od 11 do 14 lat.

Przeciętnie członkowie rad młodzieżowych działają w organizacji od roku do trzech lat. Zakres korzystania z zasobów ludzkich (wolontariusze lub zatrudnieni pracownicy młodzieży i radni) oraz finansowych jest wyznaczany przez właściwy organ administracyjny. Istotne, aby robić to w taki sposób, który umożliwi młodym członkom rad składanie własnych wniosków lub udzielanie odpowiedzi na zapytania i wnioski napływające z ich terenu.

Krajowe Stowarzyszenie Rad Dzieci i Młodzieży (ANACEJ) szacuje, że we Francji istnieje od 2500 do 3000 rad młodzieżowych. Jednak według innych szacunków (jeśli wziąć pod uwagę tylko organizacje zarządzane przez władze lokalne) ich liczba jest znacznie mniejsza i wynosi 1000.

Istnieje też wiele rodzajów rad młodzieżowych, które nie są uwzględniane w szacunkach, jak na przykład Parlament Dzieci lub lokalne konferencje młodzieży. Wiele władz lokalnych liczy na rady młodzieżowe działające na ich obszarze. Stanowią one konkretną siłę polityczną. We Francji nie istnieje jednak żadna komisja polityczna ds. rad młodzieży.

HISZPANIA

Pod koniec lat siedemdziesiątych nowy kontekst przemian demokratycznych w Hiszpanii sprzyjał żywotności i dynamice stowarzyszeń młodzieżowych, co w niektórych gminach miejskich Walencji przybrało formę lokalnych rad młodzieżowych.

Pod koniec 1977 r., na rok przed wejściem w życie hiszpańskiej konstytucji, Ministerstwo Kultury zwołało zgromadzenie organizacji młodzieżowych w celu zbadania relacji między ruchem młodzieżowym a administracją. Głównym wnioskiem ze spotkania okazało się zainicjowanie procesu tworzenia Hiszpańskiej Rady Młodzieżowej (CJE) jako jedynej drogi do tego, aby zakończyć formułę polityki młodzieżowej czasów dyktatury i zdefiniować nowe podejście uwzględniające różne wrażliwości i pomysły.

We Wspólnocie Walenckiej pierwsze rady powstały w Castellón (1979) i Walencji (1982), co było ukoronowaniem osiągnięć wynikających z siły ruchu stowarzyszeniowego i polityk miejskich, które stały się inspiracją dla rozwoju partycypacji obywatelskiej.

W 1983 r. utworzono Radę Młodzieży Wspólnoty Walenckiej (CJCV), która podjęła się misji promowania lokalnych rad młodzieżowych. W tym czasie, z powodu braku regulacji, prawidłowe funkcjonowanie rad zależało od woli politycznej poszczególnych rad miejskich.

W 1989 r. Generalitat Valenciana zobowiązała się do zaangażowania w sprawę, uchwalając ustawę o uczestnictwie młodzieży. Regulowała ona prawne aspekty lokalnych rad młodzieżowych, uznając CJCV za organizację prawa publicznego tworzoną przez stowarzyszenia młodzieżowe (z definicji będące także organizacjami prawa prywatnego).

Ustawa nr 18/2010 o młodzieży wdrożyła jednolite regulacje dla CJCV i lokalnych rad młodzieżowych jako organizacji publicznych opartych na sektorze prywatnym, gwarantując ich niezależność i uznanie przez administrację. Ustawa zapewnia również uczestnictwo przedstawicieli walenckiej młodzieży zrzeszonych w radach w rozmowach z administracją na temat wszystkich spraw dotyczących młodych ludzi.

Wreszcie – dzięki ustawie nr 15/2017 o kompleksowych politykach młodzieżowych – wzmocniono rolę rad młodzieżowych na całym terytorium. Wtedy także pojawiła się koncepcja młodzieżowych rad terytorialnych, dzięki której ten model uczestnictwa młodzieży stał się dostępny dla wszystkich młodych ludzi, niezależnie od położenia geograficznego.

Obecnie we Wspólnocie Walenckiej istnieje wiele lokalnych rad młodzieżowych, które stanowią reprezentację stowarzyszeń młodzieżowych. Uczestniczą one w dialogu z lokalnymi władzami, aby promować stowarzyszenia i działać na rzecz poprawy ogólnej sytuacji młodych ludzi.

POLSKA

Obecnie w Polsce, na poziomie lokalnym, następuje dynamiczny rozwój aktywności samych rad młodzieżowych oraz działań z nimi związanych.

Pierwsze rady młodzieżowe powstały na początku lat 90., po transformacji politycznej kraju w 1989 r. Uznaje się, że pierwsza rada młodzieżowa została utworzona w Częstochowie 19 września 1990 r. Nosiła nazwę Rady Dzieci i Młodzieży Miasta Częstochowa.

Pod względem formalnym tworzenie rad młodzieżowych w samorządach zostało usankcjonowane przez prawo krajowe w 2001 r. W tym czasie w Polsce ustanowiono nowy podział administracyjny i wprowadzono nową ustawę o samorządzie gminnym. Do tworzenia gminnych rad młodzieżowych odnosi się artykuł 5b tej ustawy.

Artykuł 5b stanowi, że gmina podejmuje działania na rzecz wspierania i upowszechniania idei samorządowej wśród mieszkańców gminy, zwłaszcza wśród młodzieży. Na wniosek zainteresowanych środowisk władze lokalne mogą ustanowić radę młodzieżową w danej społeczności, nadając jej statut i prawo głosu. Jest to jedyny przepis prawny dotyczący rad młodzieżowych w prawie polskim. Nie określa on jednak w żaden sposób, jak powinno wyglądać funkcjonowanie rady. Takie kwestie, jak liczba radnych, ich wiek, sposób wyboru, zakres obowiązków i sposób procedowania są regulowane przez każdy samorząd, z uwzględnieniem wielkości miasta/regionu oraz liczby młodych ludzi tam mieszkających.

Najczęstszą praktyką jest organizowanie wyborów do rad młodzieżowych w szkołach, przy czym zazwyczaj są to szkoły podstawowe i średnie. Liczba młodych radnych jest często równa liczbie radnych dorosłych.

Rady młodzieżowe mają charakter doradczy. Powinny zapewniać reprezentację społeczności młodzieżowej w każdej gminie/mieście w ramach dialogu prowadzonego z lokalnymi władzami.

Pracując w radzie młodzieżowej, młodzi ludzie biorą odpowiedzialność za swoje środowisko lokalne, a także uczą się niezależności i zasad funkcjonowania samorządu lokalnego. Mają możliwość wpływania na swoją gminę, miasto lub powiat. Mogą podejmować konkretne działania związane z konkretnymi potrzebami. Dzięki demokratycznym wyborom młodzi radni mogą reprezentować swoich rówieśników w rozmowach z lokalnymi władzami.

Rady młodzieżowe nie mają osobowości prawnej, co oznacza, że nie są instytucją ani organizacją pozarządową (NGO) w rozumieniu polskiego prawa. Nie mogą też bezpośrednio pozyskiwać funduszy na swoją działalność. Finansowanie działań rady młodzieżowej ma najczęściej charakter pośredni – jest realizowane przez lokalny urząd miasta, który przeznacza część własnego budżetu na wsparcie działalności rady. Jeśli rada młodzieżowa chce pozyskać fundusze na organizację projektu z źródeł zewnętrznych (tj. z funduszy UE lub prywatnych), można to zrobić przy pomocy organizacji pozarządowej. Lokalnym organizacjom pozarządowym proponuje się czasami rolę koordynatorów prac rady młodzieżowej – ich działanie polega wówczas na współpracy z członkami rady, organizacji szkoleń i spotkań, a także wspieraniu bieżących projektów.

Formalnym opiekunem rady młodzieżowej jest zazwyczaj mianowany urzędnik i/lub radny z rady miejskiej „dorosłych”. Rolą radnego jest wspieranie działań rady od strony formalnej (np. rezerwowanie pomieszczeń na spotkania, pomoc w sprawach administracyjnych i organizacji sesji) oraz kontaktowanie się z lokalnymi władzami.

Rady młodzieżowe w Polsce są powoływane dobrowolnie. Takie inicjatywy pochodzą najczęściej od społeczności młodzieżowej lub są podejmowane przez władze lokalne

(burmistrza/prezydenta lub grupę lokalnych radnych). W Polsce nie ma oficjalnego rejestru rad młodzieżowych, co utrudnia określenie ich liczby. Publikacje przygotowywane przez organizacje pozarządowe dostarczają pewnych szacunków. Na przykład Fundacja Civismus oszacowała liczbę rad w 2013 r. na 200, natomiast Rada Dzieci i Młodzieży przy Ministerstwie Edukacji Narodowej w swojej publikacji z 2018 r. informuje o istnieniu ok. 400 rad.

Rady młodzieżowe istnieją w większości stolic wojewódzkich. W przypadku Warszawy, ze względu na specyficzny ustrój administracyjny, rady młodzieżowe działają tam w poszczególnych dzielnicach miasta. Co więcej – wybrani przedstawiciele z każdej dzielnicy pracują wspólnie w Młodzieżowej Radzie m.st. Warszawy.

Młodzi radni z różnych miast współpracują ze sobą, spotykają się na kongresach, konferencjach regionalnych i krajowych, a także realizują wspólne projekty. Są to inicjatywy odolne, a ich częstotliwość nie jest z góry określona.

Struktury rad młodzieżowych, obok innych form reprezentacji młodzieży, tworzone są również na szczeblu wojewódzkim. Takie inicjatywy podlegają nadzorowi urzędów marszałkowskich województw.

W ostatnich latach zaobserwowano wzrost aktywności organizacji młodzieżowych na szczeblu centralnym. Dążą one do możliwości zabrania głosu w debacie publicznej. Nadal jednak brak rady młodzieżowej o zasięgu ogólnokrajowym, która byłaby wybierana w demokratycznych wyborach i uznawaliby ją wszyscy zainteresowani. Od 2013 roku funkcjonuje jednak Polska Rada Organizacji Młodzieżowych (PROM), która zrzesza ponad 40 organizacji młodzieżowych oraz organizacji pracujących z młodzieżą, reprezentując ponad 250 000 młodych Polaków. PROM to związek stowarzyszeń i fundacji. Choć jej członkami nie mogą być ani osoby fizyczne, ani rady młodzieżowe, liderzy takich grup aktywnie angażują się w prace rady. Jako członek Europejskiego Forum Młodzieży PROM jest także oficjalnym przedstawicielem polskiej młodzieży na arenie europejskiej. Jest również odpowiedzialna za wdrażanie europejskiego dialogu z młodymi ludźmi w Polsce (wcześniej zwanego dialogiem strukturalnym).

Istnieje także Rada Dzieci i Młodzieży przy Ministerstwie Edukacji Narodowej, która koncentruje się na działalności krajowej. Jest to grupa uczniów ze wszystkich województw, którzy nie są wybierani w demokratycznych wyborach, ale są mianowani przez urzędników ministerstwa.

Rola rad młodzieżowych

1. Ogólna charakterystyka

Rady Młodzieżowe, niekiedy bardziej szczegółowo określane jako lokalne rady młodzieżowe (ang. Local Youth Councils, LYC), są niezależnymi, demokratycznymi organizacjami, których głównym celem jest reprezentowanie interesów wszystkich młodych ludzi. W niektórych krajach rady młodzieżowe są stowarzyszeniami organizacji młodzieżowych, w innych młodzi radni są wybierani w szkołach i reprezentują uczniów z danej społeczności. Niezależnie od wewnętrznej organizacji cele rad i ich rola w społecznościach lokalnych są bardzo podobne we wszystkich krajach.

Rady są miejscem spotkań, współpracy i dyskusji różnych grup młodzieży, które mogą organizować wspólne projekty odpowiadające na potrzeby i rozwiązujące problemy młodych ludzi w danym mieście. Podstawową ideą rady jest integracja różnych grup młodzieży, z poszanowaniem ich tożsamości, poglądów politycznych i wartości. Rada młodzieżowa może być unikalnym miejscem współpracy młodych konserwatystów i liberałów, osób wierzących i niewierzących, ludzi z różnych środowisk społecznych i ekonomicznych. Łączy ich to, że mieszkają w tym samym, mniejszym lub większym, mieście czy regionie i są zdecydowani, aby zmieniać je w lepsze, bardziej przyjazne młodzieży miejsce. Rady mogą być jednym ze sposobów obywatelskiego uczestnictwa młodych ludzi, a także okazją do zdobycia wiedzy na temat demokracji w bardzo praktyczny sposób.

Cele lokalnych rad młodzieżowych obejmują:

- wspieranie, koordynowanie i rozpowszechnianie różnych aktywności i działań stowarzyszeń i grup młodzieżowych w obrębie danej społeczności;
- promowanie stowarzyszeń młodych ludzi i ich uczestnictwa w życiu politycznym, społecznym i kulturalnym społeczności;
- zabieranie głosu w dialogu z lokalną administracją (władzami lokalnymi) we wszelkich sprawach, które bezpośrednio lub pośrednio dotyczą młodych ludzi;
- śledzenie wszystkich spraw, które dotyczą młodych ludzi (takich jak lokalny program dla młodzieży, jeśli taki dokument istnieje) w celu wyrażenia swojego stanowiska i tworzenia platformy do krytycznej i pluralistycznej debaty;
- promowanie i prowadzenie działań, projektów, badań itp., które są w obszarze zainteresowania młodych ludzi i stowarzyszeń młodzieżowych,
- dzielenie się doświadczeniami i współpraca z innymi lokalnymi radami młodzieżowymi.

W Polsce istnieje bardzo popularna koncepcja trzech podstawowych filarów lokalnej rady młodzieżowej:

- 1.** reprezentowanie młodych ludzi w dialogu z lokalnymi samorządami i instytucjami publicznymi (nacisk na ich rolę jako rzecznicy);
- 2.** zwiększenie uczestnictwa młodzieży poprzez organizowanie różnych projektów (np. sportowych, kulturalnych, ekologicznych, edukacyjnych) mających na celu zaspokojenie potrzeb młodych ludzi;
- 3.** promowanie wiedzy na temat samorządów lokalnych i demokracji poprzez zwiększenie uczestnictwa młodzieży w sprawach publicznych.

---

3 filary lokalnej rady młodzieżowej

Aktywność
rzecznicza

Zwiększanie
uczestnictwa
młodzieży

Promowanie wiedzy
na temat samorządów
lokalnych

Mówiąc o konsultacjach i dialogu z lokalnymi władzami, warto zastanowić się, jakie tematy/problemy powinny być poruszane przez lokalne rady młodzieżowe.

Podręcznik do „Znowelizowanej europejskiej karty uczestnictwa młodych ludzi w życiu lokalnym i regionalnym” (ang. Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life) zawiera bardzo interesującą koncepcję dotyczącą różnych polityk, w których rady młodzieżowe mogą zabierać głos. Są to:

1. polityka publiczna dotycząca sportu, rekreacji i życia stowarzyszeniowego;
2. polityka promująca zatrudnienie młodzieży;
3. szczegółowa polityka dla obszarów wiejskich;
4. polityka edukacyjna i szkoleniowa promująca uczestnictwo młodzieży w życiu publicznym;
5. polityka zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska;
6. polityka antydyskryminacyjna;
7. polityka transportowa;
8. polityka zdrowotna;
9. polityka mobilności i wymian.

Jakie są korzyści stworzenia lokalnej rady młodzieżowej?

- Młodzi ludzie mają szansę lepiej zrozumieć sprawy publiczne.
- Dzięki niej młodzi ludzie wierzą, że ich głos jest ważny.
- Rady młodzieżowe mogą mieć realny wpływ na to, co dzieje się w mieście/regionie.
- Młodzi ludzie są bardziej zainteresowani samorządnością.
- Lokalne rady młodzieżowe pomagają efektywniej wydawać środki publiczne, ponieważ umożliwiają konsultowanie decyzji dotyczących młodych ludzi bezpośrednio z nimi.

2. Dobre praktyki

Młodzieżowa Rada Gminy Lisewo (Polska)

Młodzież z gminy Lisewo (bezpośrednio: członkowie lokalnej rady młodzieżowej, pośrednio: wszyscy młodzi mieszkańcy) wzięła udział w procesie decyzyjnym dotyczącym zagospodarowania małego parku w centrum miasta.

Samorząd poprosił lokalną radę młodzieżową o wyrażenie swojej opinii i skonsultowanie z mieszkańcami (nie tylko młodymi) możliwych pomysłów na rewitalizację miejscowego parku. Członkowie rady wpadli na pomysł zorganizowania ankiety. Co więcej – odbyli kilka spotkań z mieszkańcami, podczas których pytali o ich potrzeby i poglądy na temat parku. Po zebraniu głosów i przeanalizowaniu najważniejszych wyników, młodzi radni przygotowali bardzo szczegółową propozycję rewitalizacji parku. Spotkała się ona z pozytywnym

przyjęciem ze strony samorządu lokalnego i w związku z tym została uwzględniona we wniosku o dofinansowanie projektu przez UE.

Ich działanie pomogło rozwiązać konkretne problemy o dużym znaczeniu dla lokalnej społeczności, jak brak miejsca, w którym ludzie mogliby się spotykać i spędzać czas razem; niska jakość, a nawet brak infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w okolicy; konieczność rewitalizacji przestrzeni publicznej, aby uczynić ją użyteczną dla mieszkańców.

Młodzieżowa Rada Miejska w Olsztynku (Polska)

W Olsztynku, małym miasteczku na Mazurach, członkowie lokalnej rady młodzieżowej postanowili zrewitalizować zaniedbaną i zanieczyszczoną miejscową plażę, opracowując nową koncepcję jej zagospodarowania.

Pierwszym krokiem było przedstawienie i przedyskutowanie tej koncepcji z lokalną społecznością. W tym celu młodzież zorganizowała debatę w urzędzie miejskim, na którą zaprosiła wszystkich mieszkańców Olsztynka.

Następnie rada zorganizowała wydarzenie, podczas którego oczyszczono ścieżki wokół jeziora i lokalnej plaży. Z jednej strony to badanie terenowe posłużyło do zdiagnozowania problemu (spacer badawczy – patrz: rozdział 4), a z drugiej miało charakter akcji społecznej, której celem było zwrócenie uwagi na zaniedbany fragment przestrzeni miejskiej.

W ostatnim kroku młodzi radni – na podstawie wniosków z debaty, spaceru badawczego i własnych pomysłów – przygotowali propozycję rewitalizacji lokalnej plaży. Spotkali się z władzami lokalnymi i przedstawili im swoją koncepcję, a także złożyli wniosek o dofinansowanie jej z budżetu miasta. Celem było rozpoczęcie podstawowych prac na plaży mających przywrócić ją lokalnej społeczności.

W rezultacie podczas jednej z sesji rady miejskiej burmistrz ogłosił, że w najbliższym roku na ten cel zostanie przeznaczona kwota 51 000 złotych.

Lokalna Rada Młodzieżowa w Walencji (Hiszpania)

Każdego roku Lokalna Rada Młodzieżowa w Walencji organizuje targi stowarzyszeń młodzieżowych na terenie kampusu Uniwersytetu w Walencji. W trakcie wydarzenia około 30 stowarzyszeń młodzieżowych promuje swoje działania i ofertę wolontariatu. Przestrzeń ta służy również jako miejsce spotkań stowarzyszeń umożliwiające im nawiązywanie współpracy w przyszłości.

Każdego roku targi koncentrują się wokół konkretnego tematu. W 2018 roku tematem targów była emancypacja. Przez pryzmat emancypacji i pod hasłem „EmancipAcció” omawiano podstawowe potrzeby,

takie jak mobilność, mieszkalnictwo i zatrudnienie. W okresie przed targami lokalna rada młodzieżowa, wraz ze studentami Uniwersytetu, zachęcała do składania propozycji na powyższe tematy. W dniu targów zorganizowano debatę między młodzieżą a Wydziałem ds. Zatrudnienia Miasta Walencji w ramach dialogu usystematyzowanego

Lokalna Rada Młodzieżowa w Quart de Poblet (Hiszpania)

Podczas wyborów lokalnych w 2019 r. niektóre lokalne rady młodzieżowe przeprowadziły kampanię polityczną na rzecz promocji uczestnictwa młodzieży w wyborach i przybliżenia politycznych postulatów dotyczących młodzieży. W miesiącu poprzedzającym wybory Lokalna Rada Młodzieżowa w Quart de Poblet spotykała się z przedstawicielami różnych partii politycznych i władz lokalnych. Podczas tych spotkań Rada wyraziła swoją wizję potrzeb młodzieży i przedstawiła szereg postulatów i propozycji.

Trzy tygodnie przed wyborami zorganizowano debatę młodych ludzi z różnych partii, aby omówić cztery bloki tematyczne: wzmocnianie autonomii młodych ludzi (edukacja, zatrudnienie, mieszkalnictwo i mobilność), równość szans (równość płci, LGBT, niepełnosprawności, młodzi migranci itp.), zagadnienia partycypacji obywatelskiej i edukacji (uczestnictwo młodzieży, edukacja na temat wartości, edukacja pozaformalna) i publiczny system polityk młodzieżowych (rady młodzieżowe i ich rola, programy młodzieżowe, finansowanie inicjatyw młodych ludzi itp.). Ponadto uczestnicy mogli zadawać pytania politykom, którzy uczestniczyli w wydarzeniu.

3. Przydatne wskazówki

Kiedy rada młodzieżowa ma szansę odnieść sukces?

- Gdy młodzi ludzie są zainteresowani sprawami publicznymi i naprawdę odczuwają potrzebę zmiany.
- Kiedy dorośli są naprawdę otwarci na słuchanie młodych ludzi i dzielenie się z nimi odpowiedzialnością i władzą polityczną.
- Gdy dialog jest postrzegany jako wartość sama w sobie.
- Gdy istnieją dobre warunki do dokonywania zmian (polityczne, prawne).
- Gdy są dobre pomysły.
- Gdy wsparcia udziela koordynator/pracownik młodzieżowy.
- Gdy w grupie są liderzy, którzy stanowią o jej sile. Kiedy organizowane są regularne szkolenia i wizyty studyjne, które zwiększają motywację młodych radnych.

4. Co można a czego nie należy robić?

Lokalne rady młodzieżowe to:

- ✓ miejsce spotkań w celu koordynacji, współpracy i wymiany między organizacjami młodzieżowymi, co pozwala na tworzenie wspólnych projektów;
- ✓ demokratyczne struktury reprezentacji i zaangażowania młodzieży, które obejmują różne modele stowarzyszenia się młodzieży (stowarzyszenia, organizacje, grupy młodzieżowe itp.) i odnoszą się do różnych problemów młodych ludzi;
- ✓ przestrzeń do pracy i debaty, która charakteryzuje się pluralizmem i różnorodnością tematów, o ile integruje bardzo różnorodnych ludzi i stowarzyszenia;

- ✓ upoważnieni przedstawiciele do rozmów z administracją na temat wszystkich kwestii dotyczących młodzieży, co pozwala administracji i społeczeństwu lepiej zrozumieć żądania i opinie stowarzyszeń młodzieżowych i młodych ludzi.

Lokalne rady młodzieżowe NIE są:

- regularnymi młodzieżowymi organizacjami pozarządowymi (stowarzyszeniami lub fundacjami);
- strefami młodzieżowymi w urzędach miasta;
- dystrybutorami dotacji dla organizacji młodzieżowych z urzędu miasta;
- grupami roboczymi urzędów miasta do spraw wdrażania programów młodzieżowych władz lokalnych;
- opozycją wobec obecnie rządzących lub jakichkolwiek partii politycznych.

5. Metody i narzędzia pracy

Nieformalna koalicja organizacji pozarządowych i ekspertów wspierających funkcjonowanie lokalnych rad młodzieżowych w Polsce przygotowała *Kartę zasad i standardów działania młodzieżowych rad gmin*. Dokument przedstawia najważniejsze aspekty efektywnego działania lokalnej rady młodzieżowej.

Standardy wysokiej jakości młodzieżowej rady gminy:

1. Wybory do Młodzieżowych Rad Gmin powinny być demokratyczne, poprzedzone kampanią informacyjną i kampanią wyborczą, Młodzieżowa Rada Gminy ma charakter przede wszystkim konsultacyjny (opiniowanie decyzji władz, projektów uchwał, itd.).
2. Współpraca władz i urzędników z młodzieżowymi radnymi przebiega na zasadzie partnerstwa i równego traktowania.
3. Młodzieżowi radni rozwijają swoje kompetencje to znaczy: wiedzę, umiejętności i postawy. Dbają o coraz lepsze rozumienie swojej roli i lepsze wykonywanie swojej funkcji w Młodzieżowej Radzie.
4. Młodzieżowa Rada Gminy buduje otwarte relacje i współpracuje z instytucjami publicznymi w gminie, mieszkańcami, w tym ze szczególną uwagą dla młodych.
5. Młodzieżowa Rada Gminy działa w sposób zaplanowany, systematyczny i na podstawie statutu.
6. Młodzieżowa Rada Gminy, aby móc skutecznie działać potrzebuje systematycznego wsparcia ze strony dorosłych: władz, nauczycieli, urzędników i opiekunów.

Przykłady decyzji, które można konsultować z młodzieżowymi radami

1. Aktualizacja lokalnej strategii rozwoju lub innych dokumentów strategicznych;
2. Roczny program imprez kulturalnych lub sportowych;
3. Zasady przyznawania stypendiów dla uczniów;
4. Plany rewitalizacji lub innych zmian w przestrzeni publicznej (np. nowe ścieżki rowerowe);
5. Program ważnych lokalnych wydarzeń (np. święto miasta);
6. Zasady programów dotacyjnych dla organizacji pozarządowych;
7. Budżet miasta na dany rok.

6. Okiem praktyka

Bardzo często kwestionuje się rolę rad młodzieżowych i całą koncepcję uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym. Jednak zawsze będę broniła stwierdzenia, że w społeczeństwie zindywidualizowanym, w którym zbiorowość jest tak nieistotna, rady młodzieżowe rzeczywiście są szkołami uczestnictwa i mają kluczowe znaczenie dla całego społeczeństwa.

Rady młodzieżowe sprawiają, że ludzie pracują jako zespół, słuchają i rozumieją się nawzajem, osiągają porozumienie i rozwijają się jako grupa. Nie ma lepszej formy wzmocnienia uczestnictwa młodych ludzi i zapewnienia im ważnego głosu w procesie podejmowania decyzji.

Widziałam zarówno osoby religijne, jak i anarchistów pracujących wspólnie w radzie młodzieżowej. Doświadczam sytuacji, w których młodzi ludzie tworzą zespół i realizują wspólne cele, mimo dzielących ich różnic. Widziałam, jak młodzi ludzie są w stanie całkowicie przełamać bariery, które są od dawna ugruntowane i jednocześnie destrukcyjne dla procesu dialogu. Nauczyłam się, jak naprawdę słuchać, rozumieć się nawzajem i podejmować decyzje uwzględniające opinie wszystkich. I właśnie to chciałam zobaczyć w moim społeczeństwie: że uczymy się, jak słuchać, wspólnie decydować, rozumieć motywację i poglądy otaczających nas ludzi. Kiedy mówię o społeczeństwie, w którym każdy może zabrać głos, przychodzi mi na myśl wiele grup roboczych działających w radach młodzieżowych; a kiedy mówię o uczeniu się tego, jak budować rzeczy niemożliwe, mówię o radach stojących w obliczu upadku, ponieważ nie są one już przydatne dla administracji. Niemniej jednak wciąż walczą o swoje znaczenie.

Rady młodzieżowe uczą, sprawiają, że ludzie pracują w zespole, a także zmuszają ich do podejmowania decyzji reprezentujących wspólne interesy. Może nie jest idealnie, ale uważam, że stanowi to prawdziwą wartość dla społeczeństwa demokratycznego.

Papi Robles Galindo, była przewodnicząca Walenckiej Rady Młodzieżowej, walencka deputowana, Valencia, Hiszpania

7. Filmy i przydatne materiały

Klip wyjaśniający cele i projekty Młodzieżowej Rady Gminy Piaseczno (Polska):
<https://www.youtube.com/watch?v=sVEJkXXofUg>

Karta zasad i standardów działania młodzieżowych rad gmin (tekst w języku polskim):
<https://docplayer.pl/43634199-Karta-zasad-i-standardow-dzialania-mlodziezowych-rad-gmin.html>

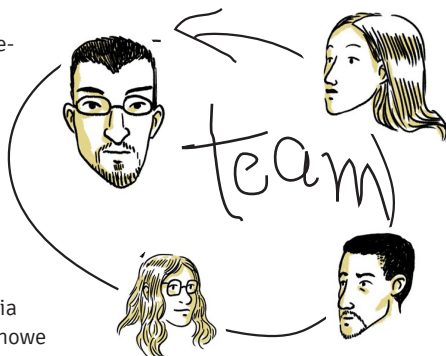

Motywacja i współpraca w zespole

1. Ogólna charakterystyka

Zarówno motywacja, jak i dobra współpraca są niezbędne w zespole. Nie tylko z punktu widzenia rozwoju działań, ale dla samej organizacji. Zmotywowani członkowie grupy są o wiele bardziej wydajni i pracują więcej, ponieważ czerpią z tego więcej przyjemności i cieszą się nie tylko z indywidualnych, ale i grupowych sukcesów.

Dzięki dobrej współpracy młodzi ludzie czują się swobodnie, są otwarci i chętni do poznawania innych; mogą łatwiej wpadać na pomysły na nowe projekty. Kiedy pracujemy z innymi ludźmi, pracujemy efektywniej, niż gdy robimy to samodzielnie.

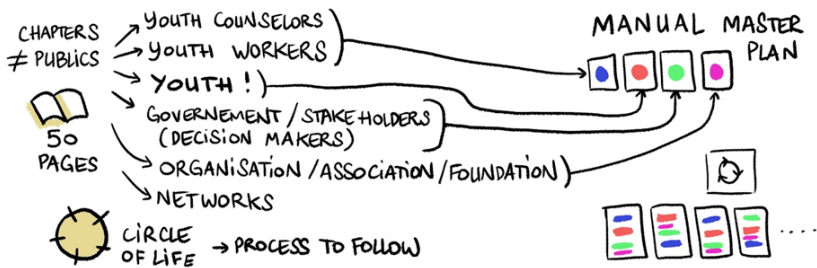

Z tego powodu ważne jest nie tylko znalezienie odpowiednich praktyk, metod i narzędzi do budowania motywacji i rozwijania dobrej współpracy w radzie młodzieżowej, ale także wskazywanie złych praktyk, które mogą mieć negatywny wpływ na zespół. Kiedy już je zidentyfikujemy, często na podstawie naszego własnego doświadczenia, dobrze jest je zapisać i mieć na uwadze, aby unikać tych błędów w przyszłości.

To prawda, że gdy w zespole panują świetne relacje, jego członkowie mogą zrozumieć, jak we własnym zakresie motywować ludzi, lubią pracę zespołową, czują się bardziej pewni siebie, są proaktywni i przedstawiają nowe pomysły na działania i wydarzenia. Wówczas każdy członek rady osiąga wyższą samoocenę i staje się bardziej pewny siebie. W rezultacie młodzież jest dojralsza i zdobywa wewnętrzną siłę przydatną w przyszłym życiu zawodowym.

Ważne jest również podkreślenie związku ze stylem życia. Członek rady młodzieży dostrzeże znaczenie i zalety głębszych relacji międzyludzkich oraz stanie się bardziej otwarty. Będzie też bardziej obiektywny, wyczułony na własne uprzedzenia, co można osiągnąć dzięki współpracy z wieloma osobami z różnych środowisk. W ten sposób można nauczyć się pewności siebie i czuć się przydatnym dzięki swoim działaniom – to pomaga wejść w dorosłość lepiej rozumiejąc otaczający świat.

Budowanie motywacji i dobrej współpracy w zespole jest niezbędne zarówno dla organizacji, jak i jej poszczególnych członków.

2. Dobre praktyki

LOLA

Jak tworzymy, organizujemy i prowadzimy spotkanie w ramach stowarzyszenia Collectif 100% Jeunes? Gdy nasi członkowie mają jakiś pomysł, rozważamy jego szanse powodzenia i organizujemy spotkanie. Zanim projekt zostanie zaprezentowany ogółowi, musimy poinformować i przekonać innych członków: w tej grupie wspólnie podejmujemy decyzje dotyczące projektów i działań. Nie jesteśmy zmuszeni brać udziału w każdym projekcie, ale wspólnie musimy uzgodnić jego koncepcję i sposób realizacji. Dlatego musimy go wcześniej przedyskutować. Takie postępowanie promuje ducha współpracy i podkreśla znaczenie każdego członka: twoja opinia zostanie usłyszana i wysłuchana.

Ponieważ nasz zespół jest powiązany ze stowarzyszeniem informacji młodzieżowej Centre Information Jeunesse (CIJ) w Charente, możemy korzystać z jej obiektów jako miejsca spotkań. Ponadto podczas spotkań i projektów możemy komunikować się, korzystając z jej dostępu do Internetu i mediów, umieszczać plakaty lub ulotki na ścianach oraz prowadzić własną stronę na Facebooku, aby odpowiadać na pytania ludzi lub rozmawiać o nowych partnerstwach i wydarzeniach.

Chociaż formuła naszych spotkań może się różnić, zawsze potrafimy się dostosować: zmieniający się skład rady nadaje kolorytu. Niedawno zrealizowaliśmy projekt edukacyjny zbliżony do propozycji działania, która była związana z inną dziedziną: samorealizacją.

Na nasze ostatnie spotkanie przygotowaliśmy podsumowanie dla osób, którzy organizowali to wydarzenie. Zaczęliśmy od szybkiej zabawy integracyjnej – ten rodzaj gier pomaga ludziom lepiej poznać się i poczuć pewniej w grupie, gdy się nie znają. Zabawa i gry grupowe to dobry sposób na pokonanie barier społecznych i stresu. – cel jest zawsze ten sam: wzajemna pomoc i poznanie innych ludzi.

Następnie przedstawiliśmy i wyjaśniliśmy projekt w dużym gronie: co naszym zdaniem jest w nim interesujące, dlaczego chcemy go zrealizować, czy jest to możliwe. Przed rozpoczęciem dyskusji ze wszystkimi staraliśmy się znaleźć odpowiedzi na te i inne pytania.

Wysłuchaliśmy opinii każdej osoby i po chwili postanowiliśmy przyjąć odmienny sposób myślenia: projekt będzie ewoluował, jeśli pozwolisz ludziom wyrazić swoją opinię

i faktycznie postuchasz ich rad. To jest dokładnie ten kierunek, który chcieliśmy obrać w naszym projekcie: wspólne decyzje.

Pamiętamy o tym, jak ważne są przerwy w spotkaniach trwających dłużej niż dwie godziny: ten czas należy dać ludziom po to, aby mogli się poznać, porozmawiać o swoich odczuciach, podyskutować o projekcie. To z kolei wzmacnia więzi społeczne i ułatwia współpracę w grupie.

Organizujemy tajne głosowanie w poszanowaniu opinii każdej osoby. Właśnie wtedy ludzie mogą określić, czy chcą uczestniczyć w danym działaniu czy nie. Rezultatem naszego ostatniego spotkania było połączenie dwóch różnych projektów, ponieważ uzyskały one takie samo poparcie wśród naszych członków. Po zatwierdzeniu przez wszystkich możemy zacząć realną pracę nad projektem, przydzielając różne zadania i obszary problemowe oraz definiując jego priorytety.

Nasza grupa na Facebooku to sposób na wysyłanie oraz odbieranie dokumentów, informacji i pytań. To także nieformalne medium, które pozwala nam swobodnie rozmawiać o wszystkim, co dotyczy projektu, dzielić się osobistymi przemyśleniami.

Młodzieżowa Rada Gminy Piaseczno

W ramach Młodzieżowej Rady Gminy Piaseczno zdecydowaliśmy, że niektóre z naszych spotkań powinny odbywać się nie – jak zwykle – w urzędzie miasta, ale gdzieś na zewnątrz, np. w lokalnym parku. Członkowie Rady chcieli stworzyć mniej formalną atmosferę, która wniósłaby do spotkań więcej kreatywności i zabawy. Przy okazji mogliśmy zapoznać się z lokalnymi przestrzeniami publicznymi i dyskutować o pomysłach na potencjalne projekty/zmiany w tych obszarach. To podejście do spotkań zostało przyjęte przez członków jako bardzo przydatne i przyjemne – dlatego stało się w Piasecznie tradycją. Oczywiście nadal organizujemy nasze oficjalne sesje w urzędzie miasta.

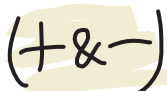
3. Przydatne wskazówki

Pokolenia Y, Z i Alfa poszukują zaangażowania i działań, które mają sens. Biorąc pod uwagę to, że młodzież potrzebuje elastyczności i wolności przedstawiamy kilka wskazówek, które mogą sprawić, że wasza rada młodzieżowa stanie się różnorodna, oparta na współpracy i motywacji jej przedstawicieli:

- Uzgodnijcie wspólne wartości.
- Ufajcie sobie nawzajem: jeśli zaufasz pozostałym członkom rady młodzieżowej, w zamian oni zaufają tobie – zrodzi się z tego wspólne zaangażowanie wszystkich osób.
- Pamiętajcie, że to młodzież JEST ambasadorem młodzieży i polityk z nią związanych.
- Zapewnijcie wsparcie doradcy/pracownika młodzieżowego, który być może był członkiem rady młodzieżowej w przeszłości: pozwoli to na nowo zdefiniować wasze działania w bardziej kompleksowej perspektywie.

- Każdy członek powinien zostać poinformowany o swoich obowiązkach: pomoże wam to nie traktować członków rady jak dzieci.
- Doceniajcie i podkreślajcie małe kroki i sukcesy: czasami są one znacznie bardziej motywujące niż duże projekty z odległym końcowym terminem realizacji.
- Dajcie sobie prawo do popełniania błędów i mówienia o tym na spotkaniach grupy, aby wspólnie znajdować rozwiązania.
- Promujcie oryginalność.
- Komunikujcie się i słuchajcie nawzajem.
- Świątujcie kluczowe momenty: działanie to najlepszy sposób na budowę zespołu.
- Spotykajcie się z innymi radami młodzieżowymi.
- Bawcie się dobrze!

4. Co można a czego nie należy robić?

Przed spotkaniem

Niezbędne jest poinformowanie ludzi o tym, co chcecie zrobić. W ten sposób możecie sprawdzić, czy pomysł jest interesujący dla innych. Jeśli tak – łatwiej będzie zaangażować w niego więcej osób. Informując o swoich wydarzeniach, możecie ponadto zachęcić ludzi, aby dołączyli do waszego zespołu. To sprawi, że poczują się bardziej zainteresowani pracą w ramach zbiorowości.

Skorzystajcie z każdej możliwości, aby poszerzyć grupę docelową: w zależności od tego, do kogo chcecie dotrzeć ze swoimi działaniami (szkoły oraz miejsca spotkań, które są atrakcyjne dla młodzieży i cieszą się dużą rozpoznawalnością). Pomyślcie o każdym miejscu, w którym zazwyczaj widzicie ulotki lub plakaty, albo gdzie organizowane są wydarzenia, w których chętnie wzięlibyście udział. Nie zapominajcie o lokalnych ośrodkach kultury i centrach społecznościowych, ponieważ wielu młodych ludzi uczęszcza tam, aby spędzać czas ze swoimi rówieśnikami.

Media społecznościowe również są bardzo ważne w kontaktach z ludźmi, zwłaszcza z tymi, którzy mieszkają w bardziej odległych obszarach. Dotarcie z informacją do uczestników projektu stanowi najważniejszą część pracy na początkowym etapie.

Należy odpowiednio wcześniej pomyśleć o wszystkim, co może się zdarzyć w toku realizacji projektu. Dotyczy to m.in. zorganizowania miejsca na spotkanie – takiego, które pasuje do waszego profilu i realizowanych działań. Jeśli na przykład chcecie przeprowadzić badania, musicie wziąć pod uwagę przygotowanie dokumentacji na dany temat. Zastanówcie się z wyprzedzeniem, czy planujecie jakąś aktywność fizyczną: bieganie i hałasowanie wewnątrz pomieszczenia nie należą do przyjemności. Jeśli macie taką możliwość, dobrze jest przenosić się w różne miejsca w zależności od zadania: miejsca do odpoczynku, czytania, dyskusji, jedzenia. W ten sposób stworzycie dobrą atmosferę.

Podczas dyskusji grupowej

Gdy ludzie o różnych profilach i charakterach spotykają się w jednym miejscu, dyskusja grupowa bywa niekiedy trudna do przeprowadzenia: prawdopodobnie w wielu przypadkach zetknięcie się z uprzedzeniami i osobami, które chcą dominować nad resztą grupy. W takich sytuacjach niektórym jednostkom grozi wykluczenie z rozmowy. Na ich wiarygodność i osobiste sugestie mogą mieć wpływ uprzedzenia i stereotypy. To spore wyzwanie w pracy zespołowej i budowaniu współpracy podczas działania w ramach różnorodnej grupy

Jeśli nie uda wam się całkownie zniwelować tych nierówności, aby zminimalizować ich negatywny wpływ możecie wypróbować inne sposoby działania pozwalające wszystkim na podzielenie się swoimi opiniami.

W przypadku dużej grupy dyskusyjnej dobrym pomysłem jest wyznaczenie osoby, która będzie czuwała nad tym, aby uczestnicy zabierali głos po kolei. W ten sposób można uniknąć sytuacji, w której jedna lub dwie osoby zdominują rozmowę, a inni staną się zakładnikami ich prywatnej debaty. W ten sposób ułatwia się nieśmiałym osobom udział w dyskusji.

Wszyscy, którzy pracują nad projektem, są obecni i chcą zabrać głos, mogą to zrobić. Zależy nam nie tylko na konsultacji, ale na spotkaniu twarzą w twarz dwóch stron: organizatora i uczestników. Głównym celem jest wyjście poza klasyczne czy ograniczające wzorce, a dzięki temu stworzenie prawdziwej debaty opartej na grupie dyskusyjnej i pracy zespołowej. Naszym celem jest unikanie jednostronnego przekazywania wiedzy, wskazówek metodologicznych itp. Nowe pomysły mogą przychodzić łatwo, gdy ludzie czują się pewni siebie, a nie osądzani.

Praca w ramach zbiorowości może stanowić wyzwanie: spróbuj znaleźć swoje miejsce w grupie. Nie jest to łatwe, dlatego należy pozwolić ludziom wyrażać się tak, jak tego chcą. Jeśli ktoś nie chce wypowiadać się przed innymi ludźmi, nie zmuszajcie go. Można jednak dostosować sposób wyrażania siebie. W przypadku nieśmiałych ludzi bardzo skutecznym sposobem na poznanie ich przemyśleń jest wykorzystanie np. sportu – dla całej grupy jest to też dobra okazja do większej aktywności i zaangażowania. Dostosowanie się do uczestników i ich potrzeb jest niezbędne dla dobrej współpracy i motywacji. Nakładanie obowiązków wywołuje efekt przeciwny do zamierzonego.

Po spotkaniu

Nigdy nie zapominaj, że w centrum waszego projektu są ludzie, którzy poświęcają swój wolny czas, aby zrobić coś razem.

Warto im podziękować za pośrednictwem internetowej grupy dyskusyjnej lub e-maila, przekazując im informację zwrotną lub pokazując postępy w realizacji projektów.

Pod koniec spotkania ważne jest poświęcenie kilku minut na ocenę pracy grupy i podzielenie się informacją zwrotną.

Ocena pracy grupy może być zorganizowana np. w kręgu: jedna osoba wyraża swoją opinię, podczas gdy inni, idąc do przodu lub do tyłu, pokazują, czy się zgadzają, czy też nie. Zaletą tego rodzaju oceny jest to, że odbywa się ona w grupie i że każdy może wyrazić swoją opinię bez konieczności bezpośredniej rozmowy z jedną osobą.

Konieczne i obowiązkowe jest pisanie raportów i przygotowywanie agend, co pozwoli regularnie informować o ewentualnych zmianach w harmonogramie, jak i o postępach w realizacji projektu.

5. Metody i narzędzia pracy

Wykorzystanie animacyjnego podejścia może być szczególnie ważne w przypadku przeprowadzenia spotkania nowej grupy. Po pierwsze – skorzystanie z pomocy ochotnika przy animacji to doskonała baza do wypracowania podejścia budującego zaufanie.

Upewnijcie się, że macie wystarczająco dużo czasu na rozmowę tak, aby każdy mógł się wypowiedzieć. W trakcie debaty możecie organizować przerwy na odpoczynek, co pozwoli uzyskać od wszystkich członków grupy więcej informacji, wyrazów aprobaty lub dezaprobaty czy też porad.

Jak wspomniano wcześniej, korzystanie z zabaw integracyjnych które dość często wiążą się z aktywnością fizyczną, to doskonały sposób na nawiązanie kontaktu. Na początku każdej sesji roboczej pozwala to grupie poradzić sobie z napięciem, które może być spowodowane spotkaniem nowych, nieznanymi osobami.

Istnieje wiele narzędzi, których wykorzystanie może pomóc ludziom wyrazić siebie:

- skrzynka na sugestie, tajne głosowanie,
- debatowanie całej grupy,
- wykorzystanie formy pisemnego zbierania opinii,
- wykorzystanie technik teatralnych,
- debata w ruchu: wyrażanie opinii poprzez zmianę pozycji.

Aby do postępów projektów przyczyniali się wszyscy, istotny jest podział zadań i tworzenie podgrup, tak aby każdy czuł się związany z projektem.

Grupy mogą się zmieniać. Pozwoli to nie tylko dogłębnie poruszyć dany temat, ale też lepiej się poznać. Podgrupy ułatwiają odnajdywanie podobieństw, wspólnych metod pracy itp.

Pod koniec sesji roboczej w grupie możecie ułatwić sobie prowadzenie dialogu przy pomocy rzeczników reprezentujących poszczególne grupy.

Jeśli uprzednio zadania zostaną efektywnie rozdzielone, małe grupy mogą pracować nad nimi i wykonywać je znacznie szybciej. Dzięki temu każdy uczestnik jest bardziej świadomy swoich obowiązków i włączony w pracę całej grupy roboczej.

6. Warto pamiętać o...

A. Młodzi ludzie i młodzieżowe organizacje pozarządowe

Jeśli jesteś młodą osobą, która uczestniczyła wcześniej w działaniu grupowym, pracach rady młodzieżowej lub grupy roboczej, możliwe, że wiesz już, w jaki sposób ożywić komunikację w grupie. Pozostań jednak otwarty na pozytywne niespodzianki dotyczące organizacji pracy i uczestnictwa w życiu grupy.

B. Pracownicy młodzieżowi

Rolą pracownika młodzieżowego w budowaniu motywacji i współpracy w zróżnicowanej grupie młodych ludzi jest udzielanie im wskazówek, jak stać się zgranym zespołem. Oczywiście pracownicy młodzieżowi nie reprezentują żadnego organu władzy – działają w interesie młodych ludzi i są tymi, którzy mogą w praktyce stworzyć przestrzeń do dyskusji i eksperymentów; monitorują projekty młodzieżowe, utrzymują dobrą atmosferę i wzmacniają zaangażowanie młodzieży.

Pracownik młodzieżowy koordynuje działania, tworzy przestrzeń dialogu, zapewnia wsparcie, oferuje wskazówki, proponuje działania. Krótko mówiąc – odgrywa kluczową rolę w zachęcaniu młodych ludzi do udziału w pracy zespołowej. Specyfika ich pracy polega na tym, że pozostają przy grupie przez długi okres, podczas gdy członkowie rady młodzieżowej ciągle się zmieniają. Są zatem punktem odniesienia dla młodych ludzi, którzy chcą dołączyć do danej organizacji młodzieżowej w dowolnym momencie.

Pracownicy młodzieżowi mogą również pomóc grupie młodych osób w utworzeniu ich własnej rady młodzieżowej. Co może być istotniejsze niż członkowie rady młodzieżowej pracujący na równi z pracownikami młodzieżowymi na rzecz partnerstwa, a co za tym idzie – demokratycznego uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym? Młodzi ludzie mogą także składać propozycje do samorządu przez pracowników młodzieżowych, a władze lokalne za ich pośrednictwem komunikować się z lokalną młodzieżą.

C. Władze lokalne i osoby decyzyjne

Trudno jest dotrzeć do młodych ludzi i ich organizacji, które w sposób naturalny ulegają częstym zmianom, również pod względem składu osobowego. Młodzież dorasta, a władze lokalne muszą stale aktualizować swoje kontakty i starać się dotrzeć do nowych pokoleń młodych ludzi. Dobrze zmotywowana rada młodzieżowa potrzebuje dialogu z osobami decyzyjnymi i władzami lokalnymi. Wszystkie osoby decyzyjne i władze lokalne powinny dbać o stałe uczestnictwo młodzieży w życiu publicznym, pamiętając przy tym, że ci młodzi ludzie działają na zasadzie dobrowolności, co jest warte docenienia.

Jak to zrobić? Przede wszystkim należy zdefiniować zakres uczestnictwa, które musi obejmować przygotowanie, adaptację i ocenę działań.

Następnie wspierać członków młodzieżowej rady w uzyskaniu autonomii, bez jakiegokolwiek wpływu politycznego – poprzez zapewnienie odpowiednich środków materialnych dla budowy zespołu, uczestnictwo w politykach sektorowych, które dotyczą młodych ludzi, oraz utrzymywanie dialogu ze wszystkimi zainteresowanymi podmiotami.

Warto także podtrzymywać stałe zaangażowanie, na przykład korzystając z pomocy pracowników młodzieżowych. Komunikacja z radami młodzieżowymi za ich pośrednictwem może zatem okazać się niezbędna, podobnie jak finansowanie organizacji młodzieżowych.

7. Okiem praktyka

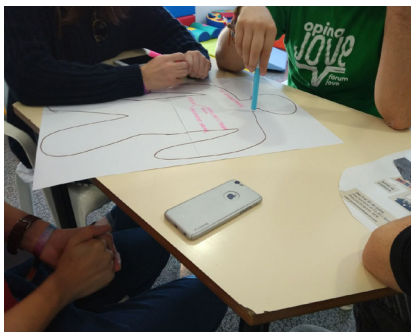
Osobiście uważam, że każda grupa ludzi potrzebuje wskazówek, aby lepiej zrozumieć siebie nawzajem i zaangażować się. Odkąd zaczęłam pracować z Collectif 100% Jeune, wiele się nauczyłam o organizacji i głównych obszarach problemowych, na które natrafić można podczas pracy w ramach grupy: jak zintegrować wszystkie osoby z uwzględnieniem ich umiejętności, jak znaleźć swoje miejsce w grupie itp. Myślę jednak, że zazwyczaj dobrze wiemy, dlaczego tutaj jesteśmy, obecni, razem. Wszystkie nasze działania i ich konsekwencje zaczynają się od tego, jak pracujemy w grupie, jak komunikujemy się z nią. Jeśli chodzi o nasze projekty, staramy się rozwijać prawdziwego ducha zespołu. Dla mnie wolontariat to przestrzeń, w której ludzie są gotowi dawać oraz cieszyć się nauką, w tym poznawaniem i uczeniem się relacji międzyludzkich. Wszyscy członkowie naszej organizacji są otwarci, i przez to uwielbiam z nimi wszystkimi pracować.

Aurélie, wolontariuszka młodzieżowa w Collectif 100% Jeunes, CIJ, Angoulême, Francja.

8. Filmy i przydatne materiały

“Le Bureau des Méthodes” tutorial from CNAJEP

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLN0wkrOAZn6tAJCQI3W-vmgXNm6kYZtVa>

Diagnoza lokalnych społeczności. Planowanie strategiczne rady młodzieżowej

1. Ogólna charakterystyka

Diagnozowanie potrzeb lokalnej społeczności oznacza po prostu sprawdzenie, jakie są najważniejsze potrzeby i problemy mieszkańców waszego miasta lub regionu. Taka diagnoza jest przede wszystkim próbą spojrzenia na pewne sprawy z perspektywy innych ludzi – często mogą oni mieć zupełnie inne pomysły, potrzeby i postrzeganie sytuacji niż członkowie lokalnej rady młodzieżowej. Pozwala nam to lepiej zrozumieć środowisko, w którym pracujemy, i poszerzyć naszą perspektywę. Jest to szczególnie ważne w przypadku rad młodzieżowych, które z definicji powinny reprezentować wszystkich młodych ludzi.

Rady młodzieżowe często realizują projekty, których jedynymi autorami są członkowie ich własnej grupy. Oczywiście nie ma w tym nic złego, ponieważ to członkowie rady powinni wyznaczać kierunek jej działań. Jeśli jednak spojrzymy na radę młodzieżową jako reprezentację wszystkich młodych ludzi w danym mieście/regenie, dobrze jest zachęcić radnych do poszerzenia ich perspektywy. Dlaczego to takie ważne? Ponieważ tworzenie polityki młodzieżowej polega na odkrywaniu najważniejszych potrzeb i problemów młodych ludzi o mniejszych szansach.

To tak jak podczas lekcji lub szkolnej debaty – zwykle tylko pewna grupa zabiera głos. Reszta, z różnych powodów (np. strachu przed wystąpieniami publicznymi, braku odwagi, pewności siebie), woli milczeć. Rolą dobrze przeprowadzonej diagnozy jest dotarcie do tych „cichych” grup i poznanie ich opinii. Ich pomysły mogą być niezwykle interesujące – wystarczy tylko spróbować odnaleźć te osoby.

Ważne jest zaangażowanie grup wykluczonych (osób z małych miast/wsi, osób z problemami edukacyjnymi, mniejszości etnicznych lub osób niepełnosprawnych) w działania rady młodzieżowej. Rolą rady młodzieżowej jest reprezentowanie głosu wszystkich młodych ludzi – i to dlatego właśnie diagnoza powinna być tak istotnym elementem planowania projektu.

Najważniejsze etapy diagnozy

1. Jakie informacje chcemy uzyskać, przeprowadzając diagnozę? Jak możemy je podzielić/skategoryzować?
2. Do jakich grup docelowych chcemy dotrzeć?
3. Jakie pytania chcemy zadać naszym rówieśnikom?
4. Jakich metod możemy użyć do diagnozy (np. spacer badawczy i indywidualny wywiad)?
5. Jak możemy podsumować zebrany materiał?
6. Jakie są najważniejsze wnioski z diagnozy? Jak wpływają na działania rady młodzieżowej? Jak możemy je wykorzystać?

2. Dobre praktyki

Diagnoza potrzeb społeczności lokalnej w Piasecznie – autorstwa Karoliny Hołowni-Malinowskiej, przewodniczącej Młodzieżowej Rady Gminy Piaseczno w Polsce

Piaseczno to duża gmina, która dzieli się na miasto Piaseczno i okoliczne wsie. Jedynymi miejscami, w których młodzi ludzie mogą podejmować różne działania, są szkoły, które często są położone dość daleko. Z tego powodu co roku młodzi ludzie wskazują na niską jakość samorządu uczniowskiego i problemy z dojazdami do szkoły. Jednak nasze lokalne problemy nie dotyczą wyłącznie szkoły i transportu. Piaseczno położone jest bardzo blisko Warszawy, co może być przyczyną utracenia przez nie – jak się wydaje, przynajmniej w pewnym stopniu – swojej „obywatelskiej” wartości. Ludzie często mówią: „Piaseczno to tylko miejsce, w którym śpimy, ale wszystko inne dzieje się w Warszawie: nasza przyszłość, zabawa i możliwości”. Piaseczno powinno stać się bardziej atrakcyjne dla młodych ludzi. Dzięki naszej działalności chcielibyśmy „odmłodzić” naszą społeczność i angażować ludzi, aby byli bardziej aktywnymi obywatelami.

Jak udaje nam się wyciągać takie wnioski? Prowadzimy szkolne warsztaty, podczas których zadajemy indywidualne pytania dotyczące potrzeb i problemów jak największej liczby osób – nawet tych, które zdecydowanie nie są zainteresowane żadnym rodzajem uczestnictwa. Staramy się również zadawać różne pytania dotyczące problemów i nadziei naszych rówieśników podczas spotkań rady młodzieżowej w urzędzie miasta. Naszymi grupami docelowymi są osoby uczące się, organizacje pozarządowe oraz nauczyciele. Gromadzimy się i omawiamy różne kwestie, a także dzielimy spostrzeżeniami na temat działań rady.

Kluczową częścią diagnozy są prace nad projektami finansowanymi z budżetu młodych. Jest to właściwa część budżetu miasta, o której przeznaczeniu mogą decydować wszyscy młodzi ludzie z Piaseczna. Pierwszym etapem wyboru najważniejszego projektu jest zebranie propozycji za pomocą ankiet w szkołach. Ostateczna decyzja jest podejmowana w trakcie debaty, podczas której omawiane są zalety i wady każdego projektu. Następnie wybieramy najlepszy projekt w demokratycznym głosowaniu. W pierwszej edycji budżetu młodych młodzież postanowiła zbudować ośrodek młodzieżowy, toalety publiczne, infrastrukturę w mniejszych wsiach koło Piaseczna oraz miejsca dla młodych ludzi, w których mogliby spędzać razem wolny czas.

3. Przydatne wskazówki

Pytania, które należy zadać podczas planowania strategicznych działań rady młodzieżowej

- Jakie potrzeby chcemy spełnić w ramach projektu?
- Na jakie problemy/wyzwania odpowiadamy, realizując projekt?
- Do kogo kierujemy nasze działania (grupa docelowa) i skąd wiemy, że okażą się one dla nich ważne?
- Co chcemy osiągnąć poprzez realizację projektu? Jakie są nasze cele?
- Skąd będziemy wiedzieć, że osiągnęliśmy nasz cel?

Dopiero po omówieniu wyżej wspomnianych kwestii z grupą możemy rozpocząć praktyczną rozmowę na temat wybranych narzędzi i metod, niezbędnych zasobów (finansowych i materiałowych), organizacji partnerskich do współpracy i – w końcu – harmonogramu działań oraz podziału obowiązków pomiędzy członków grupy.

Taka prosta refleksja może wydawać się oczywista, ale w praktyce członkowie organizacji młodzieżowych (i nie tylko) bardzo często rozpoczynają dyskusję od wyboru projektu i podziału zadań. Choć jest to naturalna potrzeba przejścia od razu do konkretów, warto poświęcić trochę czasu na diagnozę i planowanie strategiczne, tak aby nasze działania były lepiej dopasowane i dostosowane do potrzeb lokalnej społeczności.

Planowanie strategiczne pozwala nam spojrzeć na długoterminowe działania organizacji z szerszej perspektywy, ustalić najważniejsze priorytety i wybrać różnorodne aktywności, np. na dany kwartał lub półrocze.

4. Co warto zrobić?

- ✓ Zaplanujcie czas na przygotowanie wiarygodnej diagnozy społeczności lokalnej i jej potrzeb – jest to równie ważna część projektu, jak samo zarządzanie nim.
- ✓ Szukajcie różnych rodzajów źródeł informacji – nie musicie używać najpopularniejszych sposobów gromadzenia danych (takich jak ankieta). Pomyślcie o innych ciekawych drogach dotarcia do rówieśników (np. organizacja debaty, spacer badawczy, wywiady wideo).
- ✓ Korzystajcie z danych, które są już dostępne – nie musicie sami wszystkiego tworzyć. Z pewnością istnieją pewne powszechnie dostępne dokumenty, na przykład analiza lokalnych potrzeb w zakresie działalności kulturalnej lub sportowej. Warto szukać takich raportów, na przykład w organizacjach pozarządowych, które często realizują różne projekty dla społeczności lokalnych. Prawdopodobnie przygotowały one własną diagnozę przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu – można pomyśleć o podjęciu z nimi współpracy. Możecie zorganizować wspólne spotkanie i przedyskutować swoje perspektywy. Innym dobrym źródłem danych mogą być lokalne władze – możecie sprawdzić, czy raporty i dane, które mają, są dla was przydatne.
- ✓ Zdefiniujcie grupę docelową, do której chcecie dotrzeć, i odpowiednio dobrać narzędzie diagnostyczne – na przykład warsztaty lub konkurs rysunkowy mogą być dobrym pomysłem na dotarcie do nastolatków. Wraz z grupą młodych dorosłych możecie przeprowadzić spacer badawczy lub pogłębiony wywiad grupowy (wywiad fokusowy).
- ✓ Diagnoza może być też świetną zabawą. Zastanówcie się, jak możecie uczynić ją bardziej atrakcyjną i interesującą – zarówno dla siebie, jak i publiczności. Możecie spróbować stworzyć blog wideo lub mural w szkole przedstawiający życzenia ludzi. Bądźcie kreatywni!
- ✓ Pamiętajcie, aby zebrać i zapisać dane, a następnie wyciągnąć wnioski. Dobra diagnoza zapewnia dużą wiedzę, dane i świeży ogląd sytuacji. Poświęćcie trochę czasu, aby zgromadzić wszystkie informacje, aby potem móc z nich lepiej korzystać.
- ✓ Zorganizowanie diagnozy potrzeb może być świetnym sposobem na promocję lokalnej rady młodzieżowej. Rozmowa z ludźmi w szkołach i organizacjach młodzieżowych albo po prostu z sąsiadami może być najlepszym sposobem na zwrócenie ich uwagi na radę. Postarajcie się, aby zapamiętali, z kim rozmawiają, wyjaśnijcie cel diagnozy i powiedzcie im, jak mogą się z wami skontaktować.
- ✓ Możecie także sprawdzić potrzeby określonych grup, np. w przypadku ludzi zainteresowanych sztuką – poprzez rozmowę z lokalnymi młodymi artystami. Z pewnością chętniej przyjdą na wasz koncert lub wystawę, a być może w przyszłości dołączą do lokalnej rady młodzieżowej.

5. Metody i narzędzia pracy

Spacer badawczy

Jest to metoda diagnozy terenowej, która pozwala zbadać wybrane miejsce (np. budynek, park, dzielnicę) i spojrzeć na to miejsce z perspektywy ludzi, którzy korzystają z niego na co dzień. Badacz i uczestnicy (użytkownicy danej przestrzeni) wspólnie przechadzają się przez wybrane miejsce/przestrzeń i zbierają opinie, spostrzeżenia i pomysły na działania.

Spacer badawczy może być doskonałym narzędziem do zrozumienia potrzeb i codziennych problemów mieszkańców, na przykład w kontekście przestrzeni publicznej, obiektów sportowych lub kulturalnych. Dzięki swojej formie spacer badawczy pozwala na wspólne doświadczenie, które sprawia, że uczestnicy rozmawiają w bardzo naturalny sposób – jest to o wiele lepsze od klasycznej ankiety. Co ważne, spacer można łatwo zorganizować – w zasadzie wystarczy wybrać trasę, przygotować kilka pytań przewodnich i uważnie słuchać.

Zanim zaczniecie

- Rozpocznijcie od wyboru tematu/problemu, np. poprzez oznaczenie sal lekcyjnych lub obiektów szkolnych, ścieżki rowerowej w waszym mieście.
- Zbierzcie grupę osób – użytkowników przestrzeni, którzy wezmą udział w spacerze, np. uczniów, nauczycieli.
- Możecie udać się na spacer po wcześniej ustalonej trasie lub trasie zaproponowanej przez uczestników.
- Podczas spaceru należy zanotować komentarze i sugestie wszystkich uczestników. Warto także robić zdjęcia.
- Spacer badawczy jest często wykorzystywany w procesie konsultacji społecznych dotyczących zmian w przestrzeni miasta, mających na celu dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców. Potencjalne tematy to na przykład: ścieżki rowerowe, bezpieczeństwo w dzielnicy, park miejski.

Wywiad indywidualny

Jedną z najprostszych i najcenniejszych metod gromadzenia informacji jest przeprowadzenie wywiadu. To naukowy termin określający rozmowy z ludźmi, od których chcemy uzyskać pewne informacje. W naszym przypadku może to być informacja o ich ulubionych sposobach spędzania wolnego czasu, zainteresowaniach młodych ludzi, ich opiniach na temat jakości edukacji, stypendiach przyznawanych przez władze lokalne itp.

Aby efektywnie korzystać z tej metody, należy przygotować listę pytań lub problemów, które chcemy poruszyć. Dla ułatwienia można je pogrupować w większe bloki. Przygotowując listę pytań, spróbujcie samodzielnie odpowiedzieć na następujące pytania:

Czego chcemy się dowiedzieć z tej rozmowy?

Jaką nową wiedzę/pomysły chcemy odkryć?

Wywiad można nagrać, ale czasem wystarczą dobre notatki.

Pamiętajcie, aby zawsze wyjaśniać cel wywiadu osobie, z którą rozmawiacie. Zapytajcie, czy zgadza się na nagranie wywiadu. Warto również podkreślić, że uczestnik pozostanie anonimowy. Aby wyciągnąć cenne wnioski z wywiadów, spróbujcie przeprowadzić

ich co najmniej kilkanaście. Na tej podstawie możecie porównać zebrane treści i wyciągnąć bardziej ogólne wnioski, które mogą być reprezentatywne dla dużej części badanej grupy.

Metoda Disneya

Metoda Disneya jest jednym z prostych podejść do strategicznego planowania działań grupowych – nie tylko atrakcyjnym, ale również stymulującym niekonwencjonalne myślenie. Nawiązuje do anegdoty na temat Walta Disneya, słynnego pioniera amerykańskiego kina animowanego. Tworząc nowe projekty, podobno

korzystał z trzech pokoi, do których wchodził jeden po drugim. Były to: pokój marzyciela, pokój realisty i pokój krytyka. W każdym z nich przyjmował inne podejście, starając się spojrzeć na swój pomysł z odmiennej perspektywy.

Wypróbujcie to i pozwólcie sobie myśleć inaczej niż zwykle. Aby wykonać poniższe ćwiczenie, podzielcie się na trzy równe grupy i znajdźcie trzy osobne przestrzenie (np. sale lekcyjne), które będą symbolizować różne pokoje Disneya. Pozwólcie każdej grupie spróbować określić cele swojego projektu, odpowiadając kolejno na następujące pytania i przechodząc z jednego pokoju do drugiego.

Pokój marzyciela – to przestrzeń, w której możecie uwolnić swoją wyobraźnię. Możecie powiedzieć, cokolwiek przyjdzie wam do głowy, nie oceniając i nie zastanawiając się, czy ma to sens. To etap burzy mózgów.

Jak chcemy, aby wyglądało nasze działanie?

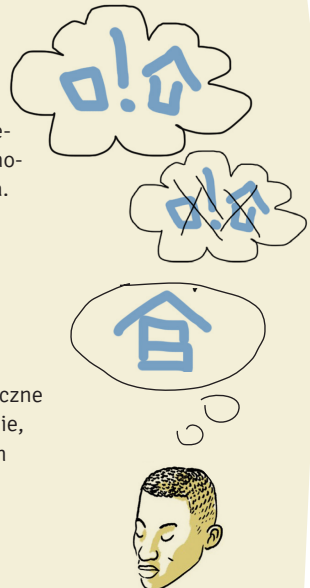
- Co chcemy osiągnąć?
- Jakich zmian chcielibyśmy dokonać?

Pokój realisty – to przestrzeń, w której próbujecie skonkretyzować pomysły opracowane w pierwszym etapie i zastanowić się, które z nich są w tej chwili możliwe do osiągnięcia.

- Jak określimy nasze cele? Jakie są szczegółowe cele w ramach każdego celu ogólnego? Które są długoterminowe, a które krótkoterminowe?
- Skąd będziemy wiedzieć, że nasz cel ogólny i cele szczegółowe zostały osiągnięte?

Pokój krytyka – to przestrzeń, w której przyjmujecie krytyczne podejście, po to aby znaleźć słabe elementy w swoim planie, zidentyfikować potencjalne ryzyko i pomyśleć o możliwych zagrożeniach dla projektu.

- Czy nasze cele są możliwe do osiągnięcia?
- Jakie jest największe zagrożenie dla naszych celów?

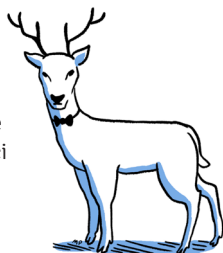
Każdy pomysł może przejść przez wszystkie pokoje kilka razy. Po wyjściu z pokoju krytyka można wrócić do pokoju marzyciela. Pełny cykl zawsze obejmuje wszystkie trzy pokoje.

Metoda Disneya jest niczym innym jak zaproszeniem do akceptacji różnych perspektyw w patrzeniu na daną sprawę/projekt. Nie musicie trzymać się jej zasad w stu procentach – możecie dowolnie je modyfikować i dostosowywać do potrzeb swojej grupy. Ważne, aby każdy członek grupy przynajmniej przez chwilę przyjął inną perspektywę

6. Warto pamiętać o...

A. Młodzi ludzie

Nie bójcie się procesu diagnozy. Starajcie się rozdzielać zadania w zespole tak, aby ci, którzy lubią poznawać nowych ludzi i dyskutować, dzielili obowiązki z tymi, którzy potrafią analizować i wyciągać wnioski. Dobrze zorganizowana diagnoza może być doskonałym dowodem wysokiej jakości waszych projektów i silnym argumentem w dyskusji z lokalnymi władzami

B. Młodzieżowe organizacje pozarządowe

W procesie diagnozy postarajcie się dotrzeć do niezrzeszonej młodzieży. Jej głos może wnieść do waszych planów świeże, interesujące spojrzenie. Zastanówcie się, gdzie młodzi ludzie najczęściej spędzają czas w waszym mieście, co lubią robić najbardziej i jak wasze projekty mogą zaspokoić ich potrzeby.

C. Pracownicy młodzieżowi

Rola osób pracujących z młodzieżą jest szczególnie ważna w procesie diagnozowania potrzeb społeczności. Często posiadają oni wiedzę socjologiczną, która pozwoli radzie lepiej zorganizować ten proces. Staraj się dzielić doświadczeniami z młodymi radnymi, ale nie wykonuj za nich całej pracy. Nakieruj ich w stronę istotnych źródeł wiedzy i doradzaj, w którym kierunku mogą pójść dalej. Zadawaj pytania, które zmuszą młodych ludzi do krytycznego myślenia, podważą status quo i upewnią ich o wartości, którą niesie za sobą diagnoza. W trakcie działań rady pamiętaj, aby regularnie wracać do wniosków z diagnozy lub od czasu do czasu je aktualizować.

D. Władze lokalne i osoby decyzyjne

Przedstawiciele władz lokalnych i politycy powinni zachęcać młodych radnych do przeprowadzenia diagnozy lokalnych potrzeb. Mogą przedstawić przykłady udanych projektów i wyjaśnić, dlaczego jest to tak ważny etap każdego przedsięwzięcia. Warto organizować wspólne dyskusje na temat wniosków, nawet zanim rada podejmie decyzję o rozpoczęciu nowego projektu. Można także zachęcać młodych radnych do współpracy z innymi instytucjami publicznymi. Władze lokalne często dysponują własnymi bazami danych i raportami, które mogą być przydatne dla młodych radnych.

Włączająca i różnorodna rada młodzieżowa

1. Ogólna charakterystyka tematu

Powstanie rad młodzieżowych jest dobrą okazją do zaangażowania wielu młodych ludzi oraz pokazania im, że każdy może mieć obowiązki w organizacji i brać udział w jej działaniach, niezależnie od pochodzenia społecznego lub wykształcenia.

Dzięki temu niektórzy młodzi ludzie mogą zostać wysłuchani i podzielić się opiniami na różne tematy w sposób, w jaki nigdy wcześniej nie byli w stanie tego zrobić. Jest to także możliwość opowiedzenia o własnych pomysłach i wysłuchania opinii innych, co z kolei pozwala na rozwój określonych kompetencji. Rada młodzieżowa zapewnia możliwość zaangażowania i uznanie, jakiego wcześniej niektórzy nie mieli okazji doświadczyć. W ten sposób mogą poczuć się zaangażowani i zyskać pewność siebie w interakcjach z innymi ludźmi i w postrzeganiu samych siebie.

Zrzeszanie młodych ludzi może sprawić, że staną się oni bardziej otwarci: mając mniej uprzedzeń, kwestionując stereotypy, będąc bardziej otwartymi na spotkania z osobami różnymi od siebie, obserwując innych w celu wzbogacenia samych siebie. Rady młodzieżowe pomagają młodym ludziom budować własne pomysły we współpracy ze wszystkimi członkami, rozwijać własną osobowość i budować świadomość tego, że każda osoba może uczyć się od innych ludzi – bez względu na jej sposób myślenia, styl życia, pochodzenie społeczne i kulturowe.

Zaangażowanie wszystkich zainteresowanych osób pozwala młodzieży „wydostać się” z wykluczenia, poczuć się odpowiedzialnym i zyskać wiarę w siebie. Młodzi ludzie mogą czuć się bardziej pewni siebie i zmotywowani do bycia aktywnymi uczestnikami projektów oraz do angażowania się w życie zawodowym lub osobistym. Ostatnią, ale nie mniej ważną kwestią jest to, że młode osoby wreszcie czują się zdolne do robienia rzeczy, które wcześniej uważały za niemożliwe.

2. Dobre praktyki

W listopadzie 2018 r. w departamencie Charente we Francji zorganizowano **pierwsze Wolne Zgromadzenie Młodzieży**. Był to sposób na zgromadzenie młodych ludzi wokół dyskusji na temat ich marzeń i trudności na jakie trafiają w ich realizacji. Wydarzenie to było współorganizowane przez lokalne stowarzyszenie **Collectif 100% Jeunes**, lokalnych partnerów i polityków. Jego głównym celem było zorganizowanie spotkania w duchu demokracji, z aktywnym udziałem każdego uczestnika mogącego wyrażać swobodnie opinie, czy zgłaszać problemy, których rozwiązanie wprowadzi pozytywną zmianę w ich społeczności.

Spotkanie pozwoliło młodym ludziom, niekiedy mieszkającym na odległych terenach i tym samym odizolowanym od miasta, na współdzielenie się demokracją i praktykowanie jej wraz z innymi osobami. Możecie spróbować dotrzeć do grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym: osoby te nie tworzą dużej społeczności, z którą mogłyby się identyfikować. Takie spotkanie pozwala wtedy stworzyć więzi wokół wspólnego celu. Właśnie takie zgromadzenie osób o różnych profilach było kluczowe dla organizatorów wspomnianego wydarzenia.

Organizatorzy musieli przewidzieć szereg kwestii, w tym kompleksową organizację i opłacenie wyżywienia, transportu i zakwaterowania (większość młodych ludzi biorących w nim udział jest finansowo zależna od swoich rodzin i musi starannie wybierać działania, w których chciałaby uczestniczyć – wydarzenie musiało być dla nich bezpłatne). Oferowanie wsparcia przed wydarzeniem i po nim pomaga zdobyć informację, ile osób będzie obecnych, jednocześnie zapewniając tym osobom poczucie komfortu związane z samą akcją i jej przebiegiem.

Aby nikogo nie wykluczyć, zgromadzenia ogólne należy planować z uwzględnieniem godzin pracy uczestników (np. młodzieży uczestniczącej w integracji zawodowej). W zależności od grupy docelowej weekendy mogą okazać się najlepszym czasem na zaplanowanie takich działań. W ciągu tygodnia spotkania należy raczej organizować po godzinach pracy. W przypadku omawianego zgromadzenia organizatorzy uzgodnili dwa dni weekendowe. Zaplanowali wówczas dodatkowe atrakcje, takie jak koncerty, kreacje artystyczne z twórcami graffiti oraz studio telewizyjne.

W sumie w wydarzeniu uczestniczyło bezpośrednio 53 młodych ludzi w wieku od 16 do 30 lat. Wielu z nich to wolontariusze, osoby uczące się, pracownicy młodzieżowi itp. Wyznaczyli oni swoje opinie i pomysły na temat demokracji, dyskryminacji, samorealizacji, ekologii i edukacji. Lokalne stowarzyszenia również podejmowały starania, aby wydarzenie było możliwe do przeprowadzenia i dostępne dla wszystkich na równych warunkach. Organizatorzy animowali dyskusje, słuchając i proponując ramy inicjatywy młodzieżowych. W ten sposób można zmotywować osoby, które są mniej zainteresowane takimi działaniami – często powodem jest fakt, że rzadko pyta się ich o opinie polityczne lub własne pomysły.

Najważniejszym zamierzeniem było zainspirowanie tak zwanego „momentu wyzwolenia”, dlatego wykorzystano narzędzie „marzenia i gniew” (zob. pkt. 5). Dla organizatorów

zasadnicze znaczenie miało to, aby ich działania były autentycznie reprezentatywne dla rzeczywistości, w której funkcjonują osoby zaangażowane w projekt. Jest to istotne dla planowania dalszych działań i stanowi czynnik motywujący dla osób do tej pory nie włączanych w działania czy procesy decyzyjne, jak i dla rozwoju profesjonalnych sieci kontaktów.

3. Przydatne wskazówki

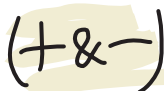
W zależności od docelowego profilu pamiętajcie o wcześniejszym zorganizowaniu się – wzięwszy pod uwagę to, że każdy uczestnik jest z wami tylko przez ograniczony czas (studenci, pracownicy, wolontariusze itp.). Nawet jeśli dostosowanie waszego własnego harmonogramu do grafiku innych wydaje się dość oczywiste, problemem często okazuje się mieszanie w grupach osób uczących się i nieuczących się.

Pamiętajcie, że czasami możecie się rozczarować. Planowanie nie zawsze jest łatwe, szczególnie w ramach grupy roboczej. Nie można zmusić ludzi do wykonywania zadań ani do zaangażowania. Zaufajcie im i zadbajcie o poczucie swobody.

Wreszcie – nie wszyscy was polubią. Jedyne, co możecie zrobić, to zrezygnować z zamiaru objęcia projektem całej grupy młodzieży. Musicie nauczyć się, jak zapewnić sobie widoczność, zyskać szacunek i promować szacunek dla wszystkich ludzi – tak aby inni mogli włączyć się w wydarzenie.

Im bardziej ludzie poczują się związani z projektem, tym bardziej będą różnić się w opiniach na temat tego, jak powinien wyglądać. W tej kwestii mogą się zdarzyć największe konflikty. Czasami trzeba iść na kompromis i ponownie ocenić swoje decyzje, tak aby zostały ostatecznie zaakceptowane przez całą grupę.

4. Co można a czego nie należy robić?

Z perspektywy osób indywidualnych

Rozpoczęcie od działań grupowych pozwala uczestnikom przywiązać się do wartości, a nie ludzi. Projekty zakładające działania zbiorowe powinny być zdolne do funkcjonowania bez lidera. Fakt przyjęcia projektu na poziomie indywidualnym przez grupę ludzi sprawia, że to działanie staje się działaniem zbiorowym, odzwierciedlającym wizerunek tych, którzy je stworzyli.

Jednak przyjęty format może czasami wydawać się zbyt restrykcyjny. Na przykład wyznaczenie obowiązkowego okresu zaangażowania może paradoksalnie to aktywne uczestnictwo utrudnić – a tym samym integrację. Szczególnie może to być problematyczne w przypadku osób ze zróżnicowanymi i często nieprzewidywalnymi grafikami innych zajęć i obowiązków.

Jeśli główną intencją jest zaoferowanie wszystkim osobom możliwości zaangażowania się, należy zdecydowanie unikać wartościowania poziomów osobistego zaangażowania, gdyż może być on odmienny u poszczególnych osób. Często zależy on od wielu innych zmiennych niż tylko samej woli zaangażowania.

Aby zapewnić większą elastyczność i dopasować się do osób pracujących w pełnym wymiarze godzin, zawsze można poinformować grupę o planowanych działaniach za pośrednictwem poczty elektronicznej, zaznaczając, że ich obecność jest bardzo mile widziana, ale nie obowiązkowa. Celem jest uniknięcie wrażenia presji i sprawienie, aby wszyscy mogli wziąć udział. Może się to okazać siłą napędową wydarzenia i znacznie skuteczniejszym motywatorem.

Kolejną wartą uwagi kwestią, jest zachęcanie do kreatywności i tworzenie okazji do dobrej zabawy dla wszystkich osób pracujących wspólnie nad ważnymi tematami. Możecie na przykład stworzyć fresk ilustrujący najważniejsze aspekty danego dnia. Możecie także przygotować komiks lub nakręcić krótkie filmy przedstawiające wasze projekty, pomysły itp. Jeśli chcecie dotrzeć do wielu osób o różnych profilach i wrażliwościach, ważna jest zmiana także własnego podejścia.

Podczas spotkań młodzieży, a także podczas spotkań mieszkańców z lokalnymi władzami/strukturami społecznymi/prawnymi znajdźcie czas i przestrzeń na różne inicjatywy, schodząc czasami z utartego szlaku.

Z perspektywy grupy

Istnieje kilka sposobów oceny powodzenia grupowego działania. Można powiedzieć, że działanie odniosło sukces, gdy:

- uczestnicy dają pozytywne informacje zwrotne,
- projekt został ukończony,
- ludzie postrzegali projekt jako wzbogacające doświadczenie związane z uczeniem się od innych,
- z waszego działania wynikły inne projekty lub pomysły,
- projekt pomógł stworzyć profesjonalną sieć kontaktów: grupę roboczą, stowarzyszenie, platformę komunikacji i wymiany pomysłów wśród ludzi itp.

Krótko mówiąc: możecie korzystać z wielu kryteriów, aby zweryfikować, czy wam się udało czy nie. Jeśli chcecie, aby wasze działania, projekty lub spotkania kończyły się sukcesem, warto pamiętać, że zaangażowanie jest przede wszystkim osobistym wyborem, a zatem stanowi dobrowolne działanie.

Odpowiada to idei wymiany, która jest wolą zaangażowania się w coś. Jedną z pierwszych rzeczy do rozstrzygnięcia jest upewnienie się, że wiedza nie jest jednostronna – tak aby można było się nią dzielić w praktyce z innymi.

Na koniec omówmy jeszcze inną, szczegółową kwestię. Od początku do ostatecznego wdrożenia należy myśleć o partnerach finansowych lub innych sposobach, które pomogą wam zabezpieczyć niezbędne środki na projekt. Zorganizowanie wydarzenia takiego jak omawiane wyżej Zgromadzenie Młodzieży jest bardzo kosztownym przedsięwzięciem, szczególnie jeśli ma być dostępne dla wszystkich bezpłatnie. Ważne jednak, aby nie dać się temu całkowicie pochłoniąć. Nie jest to najprzyjemniejszy aspekt tej pracy, ale należy go rozważyć i dobrze zaplanować, ponieważ również wymaga czasu i cierpliwości.

5. Metody i narzędzia pracy

Artystyczne metody pracy budujące zaangażowanie grupy

Stowarzyszenie Collectif 100% Jeunes we współpracy z innym lokalnym stowarzyszeniem zajmującym się nagraniami wideo i projektowaniem przygotowało symulację studia telewizyjnego.

Członkowie organizacji nie tylko uwiecznili i wyjaśnili w ten sposób to, co wydarzyło się podczas dwóch dni prowadzonego projektu, ale także zachęcili młodych ludzi do uczestnictwa w tym projekcie poprzez media audiowizualne. Dzięki temu możliwe było dotarcie do młodych osób, które w innym przypadku raczej nie byłyby zainteresowane uczestnictwem w klasycznej debacie obywatelskiej.

Takie narzędzia pozwalają wzbudzić ciekawość, zadawać pytania na temat naszego świata i dzielić się swoją wizją z innymi. Sztuka i narzędzia inspirujące twórczość mają kluczową wartość: pozwalają na bardziej osobistą identyfikację z projektem i pomagają w tworzeniu trwałych przedsięwzięć.

„Marzenia i gniew”

Czasami trudno jest czuć się upoważnionym do wypowiedzania się na pewne tematy jako osoba młodsza, mniej doświadczona lub mająca do czynienia z ekspertami. Jednak czy nie dopiero dzięki indywidualnemu uczestnictwu każdego z nas możemy myśleć o projektach zbiorowych?

W metodzie „marzenia i gniew” możecie wykorzystać osobiste doświadczenia każdego z was w różnych kontekstach, aby móc dzielić się nimi i tworzyć na ich bazie nowe pomysły. Na przykład, jeśli chodzi o edukację, możecie ustalić typowe dla większości ludzi problemy, rozpoczynając od przedstawiania historii, które z indywidualnego punktu widzenia mogą wydawać się nieistotne.

„Gniew” definiuje te aspekty, które stanowią źródło problemów w przypadku danego tematu. Zaczynacie od frustracji i stopniowo idziecie naprzód (postęp). „Marzenia” – jak na przykład idealna szkoła – pozwalają wziąć pod uwagę ludzkie pragnienia i konfrontować je z rzeczywistością wspólnie z innymi uczestnikami. W końcu definiujecie działania odpowiadające tym marzeniom – tak aby utorować sobie drogę do postępu.

6. Warto pamiętać o...

A. Młodzi ludzie

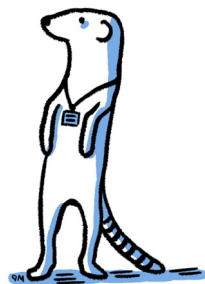
Uczestnictwo w radzie młodzieżowej jest dla młodych ludzi równoznaczne ze spotykaniem się, odkrywaniem i często miłymi niespodziankami. Aby czerpać korzyści z tego eksperymentu, warto spróbować wziąć w nim udział z kimś, kogo znamy – kto może pomóc nam poczuć się swobodnie. Pracownicy młodzieżowi mogą pokierować was w wyborze tego typu przedsięwzięć. Jeśli lubicie podobne spotkania, możecie także wykorzystać swoją sieć kontaktów, znajomych, osoby, które waszym zdaniem mogą być zainteresowane takimi

wydarzeniami – pomoże to w rozpowszechnianiu informacji. Jako ludzie zaangażowani w relacje społeczne możecie także wnieść swój wkład i dać początek określonym zmianom.

B. Pracownicy młodzieżowi

Zaangażowanie w radę młodzieżową pozwala pracownikom młodzieżowym poznać ludzi z miasta/regionu (osób ze wszystkich środowisk społecznych), ze sfery politycznej, reprezentantów wszystkich pokoleń, przedstawicieli organizacji pozarządowych itp.

Dla nich również jest to okazja do dzielenia się opiniami i pomysłami z innymi ludźmi, a nawet znalezienia nowych ofert pracy. Ponadto osoby pracujące z młodzieżą mają możliwość włączenia się w projekt, który może rozwinąć ich umiejętności i kompetencje. Dzięki ich zaangażowaniu i aktywnemu uczestnictwu mogą odgrywać ważną rolę w działaniach rady, zarówno lokalnie, jak i na wyższym szczeblu.

Zaangażowanie i ściślejsza współpraca z radą młodzieżową pomoże im zyskać pewność siebie oraz rozwijać osobiste i zawodowe przedsięwzięcia.

C. Władze lokalne i osoby decyzyjne

Władze lokalne mogą podejmować działania związane z edukacją nieformalną i tworzeniem rad biorących udział w wspólnym podejmowaniu decyzji. Osoby decyzyjne powinny docenić umiejętności formalne i nieformalne nabywane przez młodych ludzi w ramach wolontariatu (umiejętności przydatne przy przejmowaniu określonych obowiązków). Powinny docenić zdolność młodzieży do działania oraz zaoferować jej konkretne propozycje i informację zwrotną. We Francji na przykład promuje się lokalny wolontariat poprzez *service civique*: wolontariusze mają specjalny status oraz otrzymują dotacje państwowe.

Bycie młodym nie oznacza braku doświadczenia - osoby decyzyjne muszą ufać młodym ludziom, jeśli chcą, aby im również zaufano. Aby ułatwić uczestnictwo młodzieży w życiu publicznym, osoby decyzyjne mogą je wspierać, m.in. współfinansując projekty, zapewniając bilety autobusowe, miejsca do spotkań itp., a także konsultując się z nimi w zakresie polityki młodzieżowej. Krótko mówiąc: mogą pomóc radom młodzieżowym zbliżyć się do młodych ludzi pochodzących z bardziej odległych obszarów zarówno pod względem mobilności, jak i w zakresie reprezentacji tych osób.

Osoby decyzyjne mogą korzystać ze szkoleń czy konsultacji, aby dowiedzieć się, jak polegać na lokalnych inicjatywach młodzieżowych i jednocześnie dać się bliżej poznać w kręgach młodych ludzi.

Wreszcie – każdą politykę młodzieżową należy opracowywać, mając na względzie szkołę jako ważny wektor partycypacji obywatelskiej.

7. Okiem praktyka

Dołączyłam do stowarzyszenia Collectif 100% Jeunes zaraz jak tylko dowiedziałam się o jego istnieniu podczas wolontariatu w ramach *service civique*. Myślę, że to ważne, a nawet niezbędne, żeby taka organizacja powiększała się i tym samym promowała pozytywny wizerunek zaangażowanej młodzieży. To przyjazna dla każdego przestrzeń, do której można swobodnie wnieść swoje pomysły, pragnienia i wiedzę, i w której rodzą się nowe projekty oraz działania. Możesz też zostać aktywnym uczestnikiem projektów partnerskich. Sama mogłam uczestniczyć w organizacji i realizacji Wolnego Zgromadzenia Młodzieży, uczestniczyć w festiwalu filmowym „Festival des Films Francophones” dzięki Web Art Reporter, a także pracować jako wolontariuszka podczas wydarzenia „Runcolor”. Collectif 100% Jeunes to miejsce wymiany i dzielenia się pomysłami, w które każdy może się zaangażować i doświadczać dzięki temu zupełnie nowych rzeczy.

Amélie, wolontariuszka w Collectif 100% Jeunes, Angoulême, Francja.

8. Filmy i przydatne materiały

Kanał organizacji młodzieżowej Assemble Libre des Jeunes en Charente: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLxqTDv-xBxgigvfwSntzydQAgqhsphBhq>

Skuteczna współpraca z lokalnymi władzami i kluczowymi interesariuszami

1. Ogólna charakterystyka

Jednym z najważniejszych celów każdego działania rady młodzieżowej jest przekształcenie miasta/regionu w przestrzeń, która zaspokoi potrzeby jego mieszkańców, zwłaszcza młodych ludzi. Zmiana na dużą skalę nie jest jednak możliwa bez współpracy z władzami lokalnymi – zapewnienie dialogu z władzami jest ważną częścią działalności lokalnych rad młodzieżowych.

Istnieją dwa poziomy możliwości działań konsultacyjnych rady młodzieżowej:

1. Konsultowanie decyzji władz lokalnych wśród młodych ludzi (np. uchwał rady miasta i decyzji ośrodków kultury lub sportu);
2. Gromadzenie opinii, pomysłów oraz informacji o problemach i pomysłach młodych ludzi i przekazywanie ich do instytucji publicznych

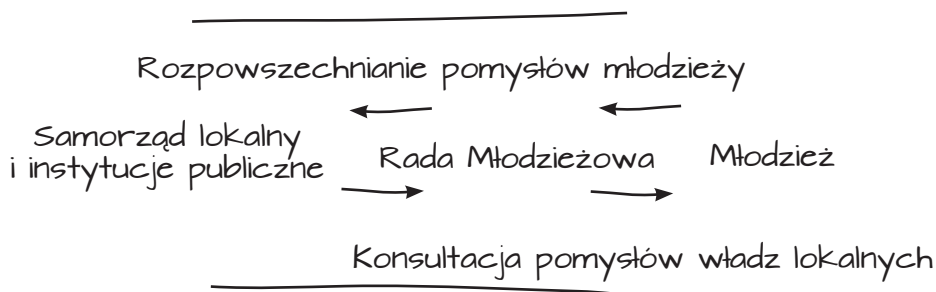

Z jednej strony lokalna rada młodzieżowa może być pomocnym narzędziem dla władz lokalnych, rodzajem pomostu pozwalającym jej dotrzeć do społeczności młodzieży. Na przykład gdy władze lokalne planują zainwestować w nową infrastrukturę sportową, mogą przeprowadzić przy pomocy rady ankiety i debaty, zanim wydadzą tak dużą kwotę pieniędzy. Pomoże to ustalić, jaka infrastruktura jest najbardziej pożądana i gdzie powinna zostać zlokalizowana.

Z drugiej strony lokalna rada młodzieżowa powinna być silnym głosem reprezentującym wszystkich młodych ludzi – studentów, członków organizacji młodzieżowych itp. Młodzi radni powinni aktywnie angażować się w dialog z rówieśnikami, gromadzić swoje pomysły, wykorzystywać wiedzę oraz wsparcie innych młodych ludzi w dialogu z władzami lokalnymi. Możemy łatwo sobie wyobrazić, że grupa uczniów, którzy wpadli na pomysł zorganizowania warsztatów fotograficznych, nie zostanie raczej potraktowana priorytetowo przez lokalnego burmistrza/prezydenta. Jednak delegacja tych uczniów wraz z młodymi radnymi, którzy mogą pomóc swoim mniej doświadczonym znajomym, najprawdopodobniej zostanie odebrana zupełnie inaczej.

CZY WIESZ, ŻE...

W Polsce lokalne rady młodzieżowe są uprawnione do oficjalnego zabierania głosu na sesjach rad miejskich „dorosłych”. Jest to bardzo ważne narzędzie, które pozwala młodym radnym przedstawiać swoje opinie, oceniać proponowane przepisy, a przez to wpływać na procesy decyzyjne na ich obszarze.

2. Dobre praktyki

PERSPEKTYWA HISZPAŃSKA

Aby osiągnąć skuteczną współpracę między władzami lokalnymi a lokalnymi radami młodzieżowymi, konieczne jest stworzenie **ram prawnych**, zgodnie z którymi lokalne rady młodzieżowe będą uznawane za odrębną formę prawną lub podmiot. Gwarantuje to, że niezależnie od osób piastujących stanowiska we władzach lokalne rady młodzieżowe zyskają uznanie i terminowe wsparcie.

Jednocześnie ważne jest zagwarantowanie niezależności organizacyjnej i decyzyjnej lokalnych rad młodzieżowych. Nie możemy zapominać, że rady są organizacjami złożonymi z młodych ludzi, ale nie są częścią administracji.

Aby to osiągnąć, proponowane ramy prawne musiałyby polegać na uznaniu rad przez prawo jako funkcjonalnie i organizacyjnie niezależnych i demokratycznych organizacji. Oznacza to również potrzebę zapewnienia szczególnej formy lub podmiotowości prawnej, która zagwarantuje reprezentatywność i uznanie rady za wyłączny podmiot tego rodzaju w ramach jej właściwości terytorialnej. Wiąże się to także z określeniem procedury i wymogów dotyczących tworzenia lokalnej rady młodzieżowej.

Takie przepisy będą musiały określać także cele lokalnej rady młodzieżowej, co pozwoli uniknąć powielania kompetencji pomiędzy administracją lokalną a radą. Najczęściej lokalna rada młodzieżowa zajmuje się trzema podstawowymi obszarami:

- promowaniem stowarzyszeń młodzieżowych;
- promowaniem inicjatyw zapewniających uczestnictwo młodych ludzi w danego obszaru w podejmowaniu decyzji ich dotyczących;
- reprezentowaniem młodzieży w dialogu z lokalną administracją.

Omawiane ramy prawne muszą wreszcie zagwarantować funkcjonowanie lokalnej rady młodzieżowej. Dlatego winny one wyrażać, tak szczegółowo, jak to możliwe, obowiązek zapewnienia radzie młodzieżowej zasobów ekonomicznych przez administrację na różnych szczeblach.

Przepisy prawa Walencji – Walencki Instytut Młodzieży (Institut Valencia de la Joventut, IVAJ)

Ustawa nr 15/2017 o Integracyjnej Polityce Młodzieżowej Wspólnoty Walenckiej jest jedną z najbardziej zaawansowanych pod tym względem w Hiszpanii – kraju, w którym władze regionalne są odpowiedzialne za zajmowanie się problemami młodzieży. Ustawa ta określa wytyczne dla polityk młodzieżowych, których zasady obejmują: wszechstronność, uwzględnienie młodzieży w głównym nurcie polityki, uniwersalność i równość. Wytycza również kierunki działań w zakresie projektowania polityk młodzieżowych, zawsze jako wspólny obowiązek różnych szczebli administracji publicznej.

W szczególności *Tytuł III* odnosi się do kompleksowych polityk dotyczących młodzieży. Ustawodawca zaprojektował w nim „Walencką Strategię Młodzieżową” stanowiącą ogólne ramy dla planowania polityki, które mają zostać opracowane na całym terytorium Wspólnoty Walenckiej. Ponadto określono tam zaangażowanie podmiotów lokalnych i stworzono nowe instrumenty. Uwypuklono także tworzenie systemu sieciowego, zwłaszcza „Xarxa Jove”, który będzie łączył zasoby i pracę różnych podmiotów.

Uznano również formę (podmiotowość) lokalnych rad młodzieżowych jako jednostek konsultacyjnych, doradczych i partycypacyjnych młodej społeczności przy opracowywaniu miejskiej polityki młodzieżowej; gminy uzyskały kompetencje do wspierania rad na poziomie technicznym, ekonomicznym i formalnym.

3. Przydatne wskazówki

Współpraca każdej rady młodzieżowej z lokalnymi władzami jest oczywiście uzależniona od wielu różnych czynników.

- ✓ Szczególnie ważne wydaje się poznanie struktury, zadań i obowiązków różnych instytucji publicznych – jako młodzi radni powinniście być w stanie płynnie poruszać się w świecie samorządów lokalnych. Znajomość podstawowych przepisów prawa lokalnego, sposobów finansowania inicjatyw oraz zakresu obowiązków poszczególnych urzędników może być naprawdę przydatna. Wasze przygotowanie będzie również oznaką szacunku i poważnego podejścia do obowiązków, a także zwiększy szansę na prawdziwe partnerstwo z władzami. W końcu profesjonalne przygotowanie i dobre pomysły są o wiele ważniejsze niż wiek.

- ✓ Podczas współpracy z władzami lokalnymi należy pamiętać, że urzędnicy i osoby decyzyjne lubią bardzo szczegółowe i konkretne dyskusje. Kiedy przychodzicie na spotkanie, aby przedstawić nową propozycję, upewnijcie się, że jest ona jak najbardziej konkretna, ma określone ramy czasowe i realistyczny budżet. Im więcej czasu poświęcicie fazie przygotowawczej, tym większa szansa na sukces.
- ✓ Starajcie się budować dobre relacje i sytuacje, w których obie strony dyskusji są do siebie pozytywnie nastawione. Może warto rozważyć zaproszenie przedstawicieli władz na mniej formalne spotkanie, na którym będziecie mieli okazję się poznać i polubić? Często może się okazać, że – pomijając różnicę wieku – macie wiele wspólnego, np. podobne zainteresowania, sposób postrzegania spraw miejskich itp. Ten rodzaj wzajemnego zrozumienia stanowi dobrą podstawę do dalszej współpracy.

Na podstawie naszych doświadczeń związanych z zarządzaniem Radą Młodzieżową w miejscowości Xàtiva doszliśmy do wniosku, że współpraca i koordynacja pomiędzy radami młodzieżowymi a administracją publiczną (a ściślej: Radą Miasta) jest korzystna i przy tym konieczna. Rada Młodzieżowa w Xàtiva nie uzyskuje dochodów z działalności ani projektów, które realizujemy, nie otrzymujemy także funduszy z sektora prywatnego. Dlatego umowa zabezpieczająca nasze podstawy finansowe, którą zawarliśmy z Radą Miejską, pozwala nam realizować bardziej ambitne projekty. W tym roku mogliśmy zatrudnić pracownika technicznego, który zajmuje się Radą Młodzieżową w Xàtiva na co dzień. Dlatego uważamy, że taka relacja jest korzystna, o ile nie oznacza utraty naszej autonomii lub mocy decyzyjnej na rzecz interesów administracji.

W naszym przypadku relacja między tymi dwoma podmiotami (Radą młodzieżową i Radą Miasta) polega na wzajemnym wsparciu. Na przykład promujemy działalność Departamentu Młodzieży, a on wspiera aktywność rady w ramach dwumiesięcznego programu uwzględniającego nasze przedsięwzięcia. Ponadto w ciągu całego roku udało nam się wspólnie zorganizować różne działania i projekty.

Należy jednak wziąć pod uwagę, że istnieje w takim układzie ryzyko osłabienia znaczenia lokalnych rad młodzieżowych czy zatarcia różnic między nimi a np. Radą Miasta.

Ernesto Cuenca Martínez, kierownik projektu w Radzie Młodzieżowej w Xàtiva, Hiszpania

4. Co można a czego nie należy robić ?

(+ & -)

- Dofinansowanie ze środków publicznych nie oznacza utraty autonomii. Prawodawstwo nie powinno utrudniać lokalnym radom młodzieżowym osiągnięcia niezależności. Oznacza to, że rada może przeprowadzić krytyczną kampanię przeciwko administracji i że ta kampania będzie jednocześnie finansowana ze środków samej administracji.
- Zaleca się dobre relacje i współpracę między lokalnymi radami młodzieżowymi a władzami lokalnymi; rady nie mogą jednak utracić obiektywizmu i krytycznego spojrzenia. Jakkolwiek przed przeprowadzeniem publicznej kampanii krytykującej administrację, rady muszą podążać najpierw ścieżką dialogu.
- Rady muszą być zawsze po stronie młodzieży i stowarzyszeń młodzieżowych, broniąc bardziej ich interesów i praw niż relacji z administracją.

Kluczem do skutecznej współpracy z władzami lokalnymi i pełnienia roli rzecznika w sprawach ważnych dla młodych ludzi jest zapewnienie:

- odpowiedniej wiedzy specjalistycznej i dobrych pomysłów;
- znajomości procesu decyzyjnego i/lub procesów społecznych;
- efektywnej struktury organizacji wewnętrznej;
- skutecznej prezentacji argumentów (argumentacji);
- współpracy z sojusznikami.

5. Metody i narzędzia pracy

Mapowanie podmiotów zainteresowanych w ramach kampanii

Każda udana kampania na rzecz określonej idei (walka o interesy młodych ludzi, próba przekonania lokalnych władz do podjęcia konkretnej decyzji/działania) musi być poprzedzona dobrym mapowaniem środowiska. Zanim zaczniemy działać, warto zastanowić się, jak wygląda równowaga sił wokół nas. Kto może uznać nasze działania za potencjalną szansę, a kto może być do nich sceptycznie nastawiony. Która grupa jest kluczem do zwiększenia naszych szans na sukces?

Poniższe ćwiczenie pomoże wam dokonać takiej analizy.

Jako pierwszy krok spróbujcie wymienić wszystkie grupy, które mogą być istotne z punktu widzenia waszych działań. Na przykład, jeśli chcecie zmienić system stypendialny dla najbardziej utalentowanych uczniów, do zainteresowanych podmiotów będą należeć: burmistrz/prezydent i jego urzędnicy, radni miejscy, dyrektorzy szkół, nauczyciele, rodzice, uczniowie, organizacje pozarządowe.

W drugim kroku spróbujcie pomyśleć o tym, jak każda z tych grup może się ustosunkować do planowanych przez was działań, a następnie przyporządkujcie je do jednej z następujących kategorii:

Aktywni sojusznicy

Pasywni sojusznicy

Osoby neutralne

Pasywni przeciwnicy

Aktywni przeciwnicy

Źródło: ACT 2015. *Narzędzia strategii rzecznictwa. PACT i UNAIDS.*

Jak można scharakteryzować te grupy?

- Aktywnymi sojusznikami są ci, którzy zgadzają się z waszymi postulatami i z wami współpracują, np. wyrażają swoje opinie na temat waszej sprawy, dzielą się wiedzą, wspierają i planują z wami wspólne działania. Mądre zaangażowanie tej grupy może być kluczem do sukcesu kampanii.
- Pasywni sojusznicy – to określenie grupy, która zasadniczo zgadza się z wami, ale nic w tej sprawie nie robi. Mogą to być rodzice, którzy być może zgadzają się z pomysłami rady młodzieżowej dotyczącymi stypendiów, ale nie będą w żaden sposób aktywnie wspierać.
- Osoby neutralne – to grupa, która najczęściej nic nie wie o waszych planach i/lub całkowicie jej one nie obchodzą. Warto znaleźć czas na dotarcie do nich z konkretnym, zindywidualizowanym komunikatem o waszym projekcie. Prawdopodobnie nie będą aktywnie się w niego angażować, ale być może byliby w stanie wam pomóc, na przykład podpisując petycję o stypendia?

- Przeciwnicy pasywni to ci, którzy nie zgadzają się z waszymi propozycjami zmian czy działań, ale nie podejmą żadnych akcji przeciwko wam. Warto więc po prostu monitorować tę grupę, aby zweryfikować, czy ma skłonność do przekształcania się w aktywnych przeciwników, którzy mogą stać się dla was sporym zagrożeniem.
- Aktywni przeciwnicy to grupa, która zasadniczo nie zgadza się z waszymi celami, a ponadto podejmuje działania, które utrudniają ich realizację. Ludzie z tej grupy mogą na przykład krytykować wasze pomysły w mediach lub na spotkaniach/debatkach i wskazywać ich słabości. Warto spróbować zneutralizować ich komunikaty, ale nie wdawać się w ostry spór, który może odwrócić uwagę od celu waszych działań i spowodować niepowodzenie całego projektu.

Jak skutecznie się komunikować?

Po dobrej analizie podmiotów zainteresowanych warto również zastanowić się, w jaki sposób chcemy komunikować się z naszymi grupami docelowymi. Poniżej znajdziecie proste narzędzie, które pozwoli na zaplanowanie efektywnej komunikacji krok po kroku.

Spróbujmy omówić to na przykładzie propozycji zmiany kryteriów stypendialnych, o których wspomniano powyżej. Wyobraźcie sobie, że wasza propozycja polega na stworzeniu specjalnego stypendium dla uczniów najbardziej aktywnych społecznie, aby nagradzani byli nie tylko ci z najlepszymi ocenami. Wyobraźcie sobie, że chcecie stworzyć w tym temacie przekaz dla neutralnej grupy, w tym przypadku rodziców.

Grupa docelowa	Wasz cel	Kluczowy przekaz	Metody komunikacji	Potencjalne ryzyko	Spodziewane wyniki	Inne uwagi
Rodzice	Przekonać rodziców do wsparcia pomysłu utworzenia nowych kryteriów stypendialnych i podpisania petycji do osób decyzyjnych.	Stypendia to dobry sposób, aby docenić uczniów zaangażowanych w wolontariat i organizacje młodzieżowe – dajmy im szansę na otrzymanie nagrody!	Ogłoszenie podczas wywiadówek w szkołach i publikacja artykułów w prasie lokalnej.	Brak zainteresowania społecznym zaangażowaniem i zmianą aktualnego status quo. Obawy, że młodzi ludzie stracą ochotę do nauki.	Pozytywna reakcja na propozycję i zgoda na podpisanie petycji.	Warto zaangażować własnych rodziców, prosząc ich o wsparcie w dialogu z innymi rodzicami. To sprawi, że wasza propozycja będzie bardziej wiarygodna i przy okazji zyskanie nowych sojuszników.

Spróbujcie korzystać z tej tabeli i starajcie się angażować w dyskusję nad strategią komunikacji jak najwięcej interesariuszy (osoby, społeczności, instytucje, organizacje, urzędy itp., które nie są bezpośrednio zaangażowane w projekt, ale są zainteresowane przebiegiem jego realizacji ponieważ jego wyniki mają na nich wpływ). Być może podczas dyskusji pojawią się nowe istotne wnioski, które wpłyną na ostateczny kształt waszego projektu?

6. Warto pamiętać o...

A. Młodzi ludzie i młodzieżowe organizacje pozarządowe

Dobre przygotowanie, zdobycie podstawowej wiedzy i odpowiednie planowanie działań są kluczem do skutecznej kampanii na rzecz wspieranej idei. Jeśli jesteście w pełni zaangażowani w realizację tych zadań, na pewno jesteście też gotowi, aby udać się do osób decyzyjnych w celu przedstawienia im swoich pomysłów. Pamiętajcie, że waszym największym atutem jest świeże spojrzenie na miasto/region i w przypadku organizacji czy rady młodzieżowej także oficjalny mandat do reprezentowania młodych ludzi. Zachowajcie równowagę pomiędzy asertywnością i ugodowością, między rewolucją a ewolucją, bądźcie profesjonalni, ale nie traćcie tego młodzieńczego entuzjazmu i energii.

B. Pracownicy młodzieżowi

Pomagaj młodym ludziom odkrywającym świat samorządu lokalnego – bardzo często dobrze wiesz, jak działają instytucje publiczne i co jest niezbędne do nawiązania owocnej współpracy. Staraj się zwracać uwagę na ryzyko związane z wejściem młodych ludzi na lokalną scenę polityczną. Podziel się swoim doświadczeniem, ale nie wpływaj na kierunek obrany przez młodych radnych, nawet jeśli nie zgadzają się oni w pełni z twoimi poglądami.

C. Władze lokalne i osoby decyzyjne

Pamiętajcie, że współpraca z lokalnymi władzami jest bardzo ważnym procesem edukacyjnym dla młodych aktywistów. Pierwsze projekty, pierwsze spotkania z osobami decyzyjnymi, pierwsze debaty: to bardzo ważne doświadczenia, które mogą silnie kształtować stosunek młodych ludzi do zaangażowania obywatelskiego. Starajcie się docenić ich pomysły, przekazywać im przemyślane informacje zwrotne i wskazywać obszary rozwoju. Taka współpraca może być wyzwaniem również dla was – w końcu często musicie dzielić się swoją władzą z obywatelami (młodymi ludźmi).

7. Okiem praktyka

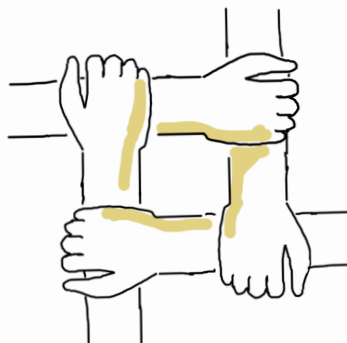
Władze lokalne potrzebują lokalnych rad młodzieżowych. Nawiązanie owocnej współpracy z młodymi ludźmi i nastolatkami nie jest łatwe. Prawdziwy dialog z młodymi obywatelami pomaga jednak tworzyć lepszą politykę. Nie wystarczy, aby samorządy pytały młodych ludzi o ich potrzeby i próbowały rozwiązać ich problemy. Nie wystarczy organizować dla nich zajęć. Konieczne jest to, aby naprawdę słuchać. Konieczne jest zbudowanie prawdziwego partnerstwa. Konieczne jest to, aby młodzi ludzie byli aktywni i realizowali własne projekty. Ponieważ administracja nie może kontrolować lokalnych rad młodzieżowych, ich istnienie może być czasami dla niej niewygodne. Rady są jednak bardzo ważną przestrzenią dla rozwoju osobistego i zbiorowego oraz dla uczenia się uczestnictwa w życiu publicznym. Jednocześnie przypominają osobom decyzyjnym o włączeniu kwestii dotyczących młodzieży do głównego nurtu polityki. To dzięki temu ciągłemu napięciu może zrodzić się skuteczna współpraca pomiędzy lokalnymi władzami a młodymi ludźmi.

Jesús, dyrektor zarządzający w IVAJ, Valencia, Hiszpania

Trwałość i budowanie potencjału rad młodzieżowych

1. Ogólna charakterystyka

Dobra lokalna rada młodzieżowa powinna mieć silną pozycję w lokalnej społeczności, być traktowana przez dorosłych jako partner i móc utrzymać ciągłość swoich działań na przestrzeni lat. Jest to szczególnie ważne wyzwanie dla rad składających się z młodych ludzi wybieranych w wyborach szkolnych.

Kadencja lokalnej rady młodzieżowej trwa przez określony czas (zwykle rok lub 2 lata), po którym następują wybory – w ich trakcie niektórzy, albo nawet wszyscy członkowie zostają zastąpieni przez nowych radnych. W tym drugim przypadku szczególnie trudno jest zapewnić ciągłość działalności rady, zarówno pod względem realizacji jej działań, jak i zarządzania wewnętrznego. Podobnie jest w przypadku rad młodzieżowych opartych na organizacjach pozarządowych. Przedstawiciele wybrani do rady najczęściej pozostają aktywni przez jedną lub dwie kadencje, a największym wyzwaniem jest zaangażowanie nowych osób, przy jednoczesnym unikaniu tych samych błędów i dyskusji.

Aby zachować spójność działań w radzie młodzieżowej, ważne jest wspieranie nowych radnych w ich działaniach, szczególnie na początku kadencji. W ostatnim okresie każdej kadencji radni powinni przygotować nowych członków do pełnienia swojej roli. Dobrą praktyką jest również rozpoczęcie budowania tak zwanej wiedzy instytucjonalnej, np. bazy danych z dokumentacją, list kontaktów, praktycznych rozwiązań, którymi można podzielić się z nowymi członkami.

Dzięki tym działaniom każda nowa kadencja rady młodzieżowej nie musi zaczynać od zera – dostosowanie do określonego modelu działania następuje niemal natychmiast. Radni poprzednich kadencji zazwyczaj uczestniczą w sesjach i wydarzeniach organizowanych przez nowych członków i powinni być dla nich dostępni w razie jakichkolwiek pytań, problemów i wyzwań.

Budowanie wiedzy instytucjonalnej jest trudnym wyzwaniem nawet w doświadczonych organizacjach pozarządowych lub profesjonalnych firmach, ale może być efektywnie realizowane również w radach młodzieżowych. Taki transfer wiedzy, kontaktów i wspólnych sposobów działania jest też niezbędny, jeśli chodzi o współpracę z lokalnymi władzami.

Ważne, aby władze lokalne zapewniły takie warunki pracy radzie młodzieżowej, aby miała ona możliwość rozwoju i wzmocnienia swojego potencjału. W swojej publikacji na temat

kryteriów jakościowych polityki młodzieżowej Europejskie Forum Młodzieży zwraca uwagę na trzy kluczowe wymiary wsparcia dla organizacji młodzieżowych, które obejmują:

- zapewnienie wystarczających środków finansowych i osobistego wsparcia dla budowania siły organizacji młodzieżowych;
- prowadzenie programów szkoleniowych dla liderów młodzieżowych w celu wzmocnienia organizacji młodzieżowych (np. program Warszawskiej Akademii Młodych Liderów w Polsce);
- zapewnienie łatwego dostępu do wiedzy i informacji na temat budowania potencjału (np. baza dobrych praktyk, wsparcie szkoleniowe, wsparcie mentora) dla młodzieży i ich organizacji¹.

2. Dobre praktyki

Budowanie potencjału lokalnych rad młodzieżowych

Kadencja w naszej radzie trwa dwa lata, a osoby na stanowiskach w prezydium zwykle zmieniają się co roku. Niemniej jednak udaje nam się zachować ciągłość między kolejnymi kadencjami i przygotować nowych członków do pełnienia swojej funkcji. Koncentrujemy się na szkoleniach, więc nawet uczniowie szkół podstawowych mają wiedzę na temat rad młodzieżowych. Staramy się zachęcać ich do bycia aktywnymi obywatelami i angażowania się w organizacje młodzieżowe. W ten sposób usiłujemy dotrzeć do naszych młodszych przyjaciół, którym możemy później przekazać naszą pracę, a tym samym zapewnić silną pozycję Rady w lokalnej społeczności.

Inną ważną strukturą, którą ustanowiliśmy, jest Organ Doradczy Młodzieżowej Rady Gminy. To miejsce, gdzie gromadzą się wszyscy aktywni młodzi ludzie z Piaseczna, którzy z różnych powodów nie mogą być oficjalnymi członkami rady. Są to na przykład nieco starsi przedstawiciele młodzieży, którzy nadal chcą być aktywnymi obywatelami, a także osoby, które nie są uczniami szkół w Piasecznie i dlatego nie mogą zostać wybrane do rady. Nie ma systemu wyborów do Organu Doradczego – jest to zatem struktura integracyjna, do której mogą dołączyć wszyscy chętni do podjęcia aktywności. To naprawdę ciekawy sposób, aby dowiedzieć się czegoś na temat uczestnictwa w życiu obywatelskim, a także rad młodzieżowych, ich struktury i działań. Bardzo często członkowie Organu Doradczego decydują się kandydować do Młodzieżowej Rady Gminy w następnych wyborach. Mechanizm ten pomaga nam edukować przyszłych członków, a tym samym zwiększać liczbę aktywnych młodych osób w Piasecznie. Ponadto bardzo często po zakończeniu kadencji byli członkowie rady młodzieżowej kontynuują działalność w Organie Doradczym, kształcąc młodszych kolegów i doradzając im.

Jakie są zalety takiego systemu? Przede wszystkim pomaga on zapewnić nowym radnym, zwłaszcza tym z prezydium Rady, którzy wcześniej byli członkami Organu Doradczego, doświadczenie i możliwość stosowania dobrych praktyk z poprzednich lat. Nie zaczynają od zera. Zamiast tego mogą po prostu kontynuować udaną pracę swoich poprzedników. Z drugiej strony byli członkowie rad młodzieżowych mogą nadal pomagać młodszym kolegom w Organie Doradczym – jest to bardzo dobry sposób na podtrzymanie wiedzy instytucjonalnej. Co więcej – dzięki Organowi Doradczemu okres działalności w Radzie jest

¹ A Toolkit on Quality Standards for Youth Policy, European Youth Forum, 2016.

znacznie dłuższy. Zwykle młodzi ludzie są aktywni tylko podczas swojej kadencji (2 lata), ale dzięki temu rozwiązaniu czas ten można wydłużyć nawet do 4 lat: rok w Organie Doradczym, dwa w radzie, a kolejny rok w charakterze doradcy.

Karolina Hołownia-Malinowska, Przewodnicząca Młodzieżowej Rady Gminy Piaseczno, Polska

Edukacja peer-to-peer to klucz do sukcesu!

Picasso zwykł mawiać, że „wielcy artyści kradną”, ale nam powinno wystarczyć podążanie ich śladem. A przez „wielkich artystów” mam tu na myśli ogromne przedsięwzięcia o dobrze rozwiniętej strukturze zarządzania. Ich sposób pracy może być wielką inspiracją dla każdej rady młodzieżowej.

Zanim zaczniemy myśleć o tym, jak szeroka i wysoka będzie nasza struktura, powinniśmy pomyśleć o sobie jak o firmie, która ma określone standardy, misję i wizję. Wdrożenie takiego sposobu myślenia przyniesie zyski. W naszym przypadku „zysk” oznacza wysokiej jakości reprezentację interesów młodych ludzi i wzmocnienie samej marki rady młodzieżowej.

Biorąc pod uwagę czas trwania kadencji w radzie młodzieżowej i wysokie wskaźniki rotacji jej członków, warto byłoby zmodyfikować system doboru nowych członków. Sytuacja, w której tylko niektórzy członkowie rady zostają nowo wybrani, może mieć pozytywny wpływ na jej działalność. W takim scenariuszu nowi członkowie będą mieli okazję uzyskać niezbędną wiedzę i umiejętności od swoich bardziej doświadczonych znajomych, a także stać się w pełni zaangażowanymi radnymi w krótszym czasie. Z drugiej strony doświadczeni członkowie będą mieli okazję uczyć się tego, jak nauczać innych, co jest świetnym sposobem na rozwój umiejętności osobistych.

Staramy się budować naszą wewnętrzną strukturę w Młodzieżowym Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w taki sposób, aby bardziej doświadczone osoby o umiejętnościach przywódczych mogły być opiekunami dla mniej doświadczonych członków i blisko z nimi współpracować. Przynosi to istotne rezultaty dla obu grup i wpływa na wzmocnienie naszej rady młodzieżowej. Nie zapominajcie, że rady młodzieżowe mogą być bardzo ważną przestrzenią edukacyjną dla młodych ludzi – zarówno uczenia się, jak i wzajemnego wsparcia.

Michał Radoń, koordynator Młodzieżowego Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, Polska

3. Przydatne wskazówki

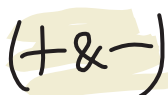
Budowanie wiedzy instytucjonalnej może wydawać się trudne, ale w rzeczywistości to nic innego, jak podnoszenie świadomości na temat potrzeby codziennego wzmocnienia organizacji, zarówno pod względem wewnętrznym, jak i zewnętrznym.

Jak to zrobić?

- Stwórzcie pakiet informacyjny dla nowych członków (podstawowe informacje o radzie, jej celach, działaniach, obowiązkach młodych radnych, praktyczne wskazówki);
- Zorganizujcie wspólne warsztaty dla członków ze starej i nowej kadencji, aby możliwa była wymiana doświadczeń i wzajemne poznawanie się;
- Stwórzcie krótkie notatki i fiszki z dobrymi praktykami rady;

- Zadbajcie o komunikację wewnętrzną, zarówno wśród członków rady, jak i członków stowarzyszonych młodzieżowych organizacji pozarządowych (na przykład jeśli rada jest członkiem związku organizacji młodzieżowych, jak w Hiszpanii). Podzielcie się wiadomościami o nadchodzących projektach, zaproście ich na wydarzenia, zaangażujcie w promocję i rozpowszechnianie swoich działań. Mogą się oni stać waszymi najlepszymi ambasadorami.
- Zaplanujcie regularne spotkania i warsztaty z innymi radami i organizacjami młodzieżowymi, aby odkrywać nowe perspektywy.

4. Co można zrobić

- ✓ Nie wahajcie się korzystać z dobrych praktyk i doświadczeń innych młodzieżowych organizacji pozarządowych. Dowiedźcie się, czy w pobliżu działają inne rady młodzieżowe. Dobrym pomysłem może być zorganizowanie spotkania, zorganizowanie wspólnych warsztatów i wymiana wiedzy. Rady młodzieżowe często napotykają bardzo podobne problemy i wyzwania – nie musicie zaczynać od zera.
- ✓ Wykorzystajcie wiedzę i doświadczenie zdobyte przez radę młodzieżową w ostatnich latach. Może warto zorganizować spotkanie z poprzednimi członkami i podzielić się swoimi opiniami? Oni doskonale rozumieją specyfikę działań rad młodzieżowych – może po kilku latach przerwy będą mieli zupełnie nową perspektywę, która może wam się przydać?
- ✓ Współpracujcie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Często stanowią one doskonałe źródło wiedzy o waszej społeczności. Od czasu do czasu możecie zapraszać ich członków na spotkania lub organizować z nimi wspólne warsztaty – z pewnością podzielą się wieloma cennymi doświadczeniami, które mogą okazać się przydatne w codziennej pracy.
- ✓ Znajdźcie czas i zapewnijcie zasoby, które umożliwią zdobycie nowej wiedzy – bądźcie na bieżąco z ofertami warsztatów, szkoleń i wizyt studyjnych. Zachęcajcie swoich członków do uczestnictwa w tego typu projektach, aby mogli oni wzbogacić się o nowe doświadczenia.
- ✓ Budujcie swoją wiedzę instytucjonalną, pracując na podstawie własnej bazy danych. Upewnijcie się, że robicie to codziennie, nie tylko pod koniec każdej kadencji. Czasami obejmuje to nawet bardzo drobne działania, takie jak aktualizacja listy kontaktów rady poprzez dodanie numerów telefonów do lokalnych dziennikarzy, z którymi ostatnio się spotkaliście.
- ✓ Znajdźcie czas na burzę mózgu i zastanówcie się, jak chcecie zebrać dokumenty i istotną wiedzę w taki sposób, aby z łatwością przekazać ją kolejnym radnym. Potraktujcie to jako ważne zadanie, tak jak każdy inny duży projekt kulturalny lub sportowy.
- ✓ Jeśli wasza rada zatrudnia regularnych pracowników, blisko z nimi współpracujcie i angażujcie ich w budowanie potencjału organizacji. Sprawny sekretarz generalny jest często najlepszym źródłem długofalowej wiedzy.

5. Metody i narzędzia pracy

Trudno mówić o wiedzy instytucjonalnej i nie wspomnieć zarazem o popularnych i sprawdzonych narzędziach internetowych. Korzystając z takich aplikacji, możemy łatwo tworzyć, a następnie udostępniać zarówno dokumenty projektu (Dropbox), jak i zadania (Trello). Regularne korzystanie z tych narzędzi będzie doskonałą podstawą do dzielenia się wiedzą i podstawowymi zbiorami dokumentów z kolejnymi członkami rady.

Trello to aplikacja internetowa do zarządzania projektami, w której można tworzyć listy zadań w formie tablicy. Zadania można organizować według ich statusu: do zrobienia, w toku i już zrobione. Możliwe jest przypisanie określonych osób do poszczególnych zadań i dodawanie komentarzy. To bardzo przydatne narzędzie, jeśli musimy koordynować pracę wielu osób wykonujących różne zadania jednocześnie. Podstawowa wersja jest dostępna za darmo na: www.trello.com

Dropbox to usługa, która pozwala przechowywać różne rodzaje plików i udostępniać je innym użytkownikom. Można udostępnić jeden plik lub cały katalog. Narzędzie jest przydatne do obsługi większych plików, których nie można wysłać pocztą elektroniczną jako załącznika. Podstawowa wersja jest dostępna za darmo na: www.dropbox.com

6. Warto pamiętać o...

A. Młodzi ludzie i młodzieżowe organizacje pozarządowe

Wybierzcie z grupy „strażników wiedzy instytucjonalnej” – może to być na przykład rola sekretarza rady. Starajcie się regularnie przygotowywać protokoły ze spotkań, a następnie przysyłać je do „wirtualnego świata”. Udostępnijcie swoje listy kontaktów kluczowym interesariuszom i przedstawicielom władz lokalnych. Czy w waszym regionie są jakieś inne rady młodzieżowe? Na pewno warto zacząć budować z nimi relacje, które mogą skutkować owocną współpracą w przyszłości. Poświęćcie swój czas na pozyskanie nowych osób i zaangażowanie ich w działania rady. Może się to okazać największym atutem waszej organizacji w przyszłości. Po zakończeniu swojej kadencji członek rady staraj się być jak starszy brat – w razie potrzeby wspieraj nowych członków, ale pozwól im też podejmować własne działania.

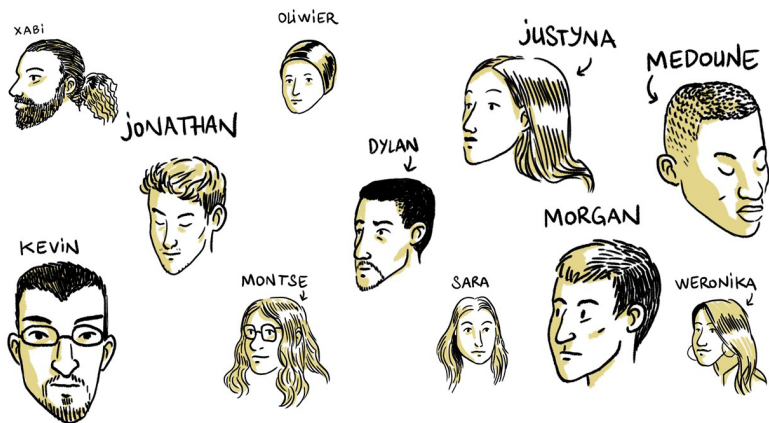
B. Pracownicy młodzieżowi

Pracownik młodzieżowy wspierający radę młodzieżową jest kluczową osobą, jeśli chodzi o budowanie potencjału organizacji młodzieżowej. Umiejętne wprowadzanie nowych młodych radnych, motywowanie ich, prowadzenie pierwszych warsztatów integracyjnych, pomoc w planowaniu działań rady i zrozumienie ich roli w tym procesie – to zadania dla ciebie. Warto przypomnieć młodym radnym, że muszą znaleźć czas i nowych ochotników, którzy następnie dołączą do rady i wesprą jej działalność.

C. Władze lokalne i osoby decyzyjne

Zbudowanie silnej rady młodzieżowej leży w interesie władz lokalnych. Wspierajcie organizacje młodzieżowe, nie tylko zapewniając budżet, ale przede wszystkim dzieląc się swoją wiedzą i doświadczeniem. Młodzi ludzie często potrzebują wsparcia doświadczonego

pracownika młodzieżowego, który pomoże im spojrzeć na swoją pracę nie tylko z perspektywy planowanego właśnie projektu, ale także w perspektywie długoterminowej. Rolą władz jest pomoc w znalezieniu takiej osoby i zachęcenie jej do pracy z młodymi ludźmi.

www.youthcouncils.schuman.pl